

VILLSVINSEMINAR

09.11.23

Quality Hotel Olavsgaard

VILLSVINPROSJEKTET

Glommen
Mjøsen
Skog

NORSKOG

NORGES
BONDELAG

UTMARKS
FORVALTNINGEN

Velkommen

Arne Rørå

Administrerende direktør - NORSKOG

VILLSVINPROSJEKTET

Glommen
Mjøsen
Skog

NORSKOG

**NORGES
BONDELAG**

**UTMARKS
FORVALTNINGEN**

Norsk villsvinpolitikk

Geir Pollestad

Landbruks- og matminister

VILLSVINPROSJEKTET

Glommen
Mjøsen
Skog

NORSKOG

**NORGES
BONDELAG**

**UTMARKS
FORVALTNINGEN**

Nå er det alvor

Bjørn Gimming

Styreleder – Norges bondelag

VILLSVINPROSJEKTET

Glommen
Mjøsen
Skog

NORSKOG

**NORGES
BONDELAG**

**UTMARKS
FORVALTNINGEN**

Talepunkter for Bjørn Gimming til villsvinseminar 9. november på Olavsgård Hotell.

Nå er det alvor!

- Norges Bondelag har jobbet med villsvinproblematikken siden 2018. I løpet av denne perioden har vi jobbet med 5 landbruksministre: Jon Georg Dale, Bård Hokksrud, Olaug Bollestad, Sandra Borch og Geir Pollestad.
- Vi startet arbeidet med å få regjeringa til å lage en handlingsplan MOT villsvin – den ble ferdig november 2019
- Vi har siden 2019 hvert år satt av penger til bekjempelse av villsvin over jordbruksavtalen
- Jeg vil berømme regjeringen, både denne og tidligere, for at de har vært raske til å endre regelverket slik vi får felt så mange villsvin som mulig. Jeg vil her trekke fram: tillatelse til bruk av nattsikte, tillatt lys på åte, forbud mot å føre villsvin, bruk av motorkjøretøy i utmark for uttransport av villsvin, vederlag for felling, gratis prøver hos Veterinærinstituttet, m.m.
- Det at vi på grunneiersiden har kunnet stå samlet om at vi støtter regjeringas mål for bekjempelse av villsvin, og nå også det nye målet om null villsvin, har vært uvurderlig.
- Det er ikke alle grunneiere som har hatt samme kriseforståelse for hvorfor det er viktig å felle villsvin, men gjennom det at både landbruket og skogbruket har stått samlet om regjeringas villsvinmål og at vi har jobbet sammen om villsvinprosjektet, har vi klart å etablere en bred enighet om å felle flest mulig villsvin og organisere villsvinjakta
- Gjennom Villsvinprosjektet har Bondelaget sammen med Glommen Mjøsen Skog, Viken Skog, NORSKOG og Utmarksforvaltningen organisert villsvinjakta inn i de etablerte elgvaldene og mobilisert til økt innsats for å felle villsvin.
- Vi skal høre mere om resultatene fra villsvinprosjektet senere i dag, men jeg mener det er imponerende at en såpass stor del av arealet mellom Halden og Elverum nå er organisert i villsvinvald og at vi ikke har hatt spredning av reproduserende villsvin til nye områder. Tilbakemeldingene fra de fleste stedene er at det nå er færre villsvin.
- Da handlingsplanen mot villsvin ble laget i 2019 var Afrikansk svinepest kun påvist i Baltikum og nede på kontinentet. Ingen av de nordiske landene var smittet.
- Med påvisningen av ASF i Fagersta utenfor Stockholm er det en ny situasjon.
- **NÅ ER DET ALVOR**
- Jeg er glad for at Geir Pollestad og regjeringen har skjerpet villsvinmålet til at vi nå skal utrydde villsvin.
- Jo færre villsvin desto mindre er risikoen for at vi får Afrikansk svinepest
- Om noen tar med seg infisert svinekjøtt som kastes på en søppelfylling eller ute i naturen, dersom det IKKE er noen villsvin der som spiser opp det smittede kjøttet, så får vi ikke Afrikansk svinepest – så enkelt er det.
- Jeg er også glad for at satsene for felling av villsvin og funn av døde villsvin nå er økt. Det er et viktig signal fra regjeringen om at situasjonen er alvorlig.
- Det er også en erkjennelse av at dette er en dugnad mellom myndighetene, grunneierne og jegerne. Det kreves en større innsats for å felle villsvin når bestanden minker, og det skal den jo.

- Jeg mener DUGNAD er en god betegnelse på det vi er i gang med. Myndighetene må bidra med regelverksendringer og penger, og så skal vi på grunneiersiden gjøre jobben sammen med dyktige jegere.
- Vi skal stå i dette arbeidet over måneder og år og TILLIT er avgjørende for at vi lykkes. Det er viktig at grunneierretten blir respektert. Samtidig forplikter dette oss på grunneiersiden til å vise at vi klarer innfri på regjeringens mål.
- Vi i Bondelaget har over lengre tid jobbet tett sammen med vår søsterorganisasjon, Lantbrukarnas Riksförbund, om villsvin. De deler vår frustrasjon over at svenske myndigheter ikke har tatt grep for å redusere villsvinbestanden. Dette skaper utfordringer med streifdyr som kommer inn i Norge fra de tette villsvinbestandene på svensk side.
- For tre uker siden hadde vi en kronikk i Stockholmsavisen; Dagens Nyheter, hvor vi ba Sverige om å ta aktive grep for å redusere sin villsvinbestand. Dette førte til en rekke intervjuer og 50 nyhetsoppslag rundt omkring i Sverige. Vi har videre fulgt opp med et brev til Landsbygdsminister Peter Kullgren med samme beskjed – reduser villsvinbestanden.
- Jeg vil oppfordre Geir Pollestad til å være tydelig når han møter sin svenske kollega, Peter Kullgren, senere i høst om nødvendigheten av å redusere villsvinbestanden og at Sverige engasjerer seg aktivt sammen med de andre nordiske landene for en felles bekjempelsesstrategi mot Afrikansk svinepest.
- Takk for meg

Håndtering av pestutbruddet i Sverige

Erika Chenais

Statsveterinär, docent – Svensk veterinärmedicinska anstalt

NORSKOG

**NORGES
BONDELAG**

**UTMARKS
FORVALTNINGEN**

VILLSVINPROSJEKTET

Utbrott av afrikansk svinpest hos vildsvin i Sverige 2023

Erika Chenais, statsveterinär, docent

2023-11-08

JUST NU: Smittan sprids - ger order om tvångsslakt

► "Alla tamgrisar inom zonen kommer att behöva avlivas" ✓ Landsbygdsministern: Mycket allvarligt

Ett steg in i förbjudna zonen - så straffas du

⚡ Riskerar böter eller fängelse

Eurovision-comeback för Christer Björkman

► "Går inte att tacka nej" ✓ Vill korta ned

Start

Podcast

Meny

Direkt

Konto

AFRIKANSK SVINPEST

Tamgrisar i pestdrabbade området måste tvångsslaktas

Beslut från Jordbruksverket • Landsbygdsministern besöker Bergslagen

Efter larmet om svinpest - svenskt griskött stoppas

Branschorganisationen: Får konsekvenser för företagsekonomin

Grisbonden om

Grafik • Så nära

Start

Lokalt

Kategorier

Sök

Meny

/ INRIKES

Afrikansk svinpest hos vildsvin i Fagersta

UPPDATERAD 6 SEPTEMBER 2023 PUBLICERAD 6 SEPTEMBER 2023

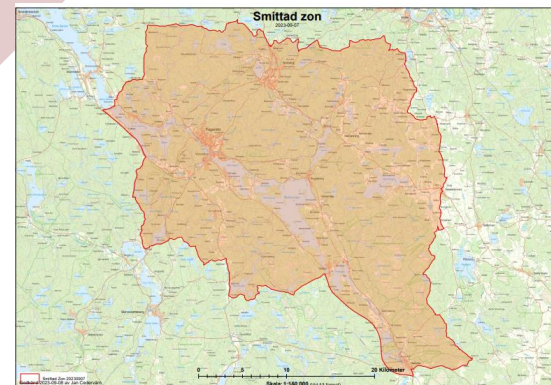
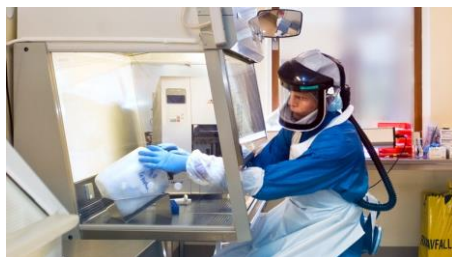
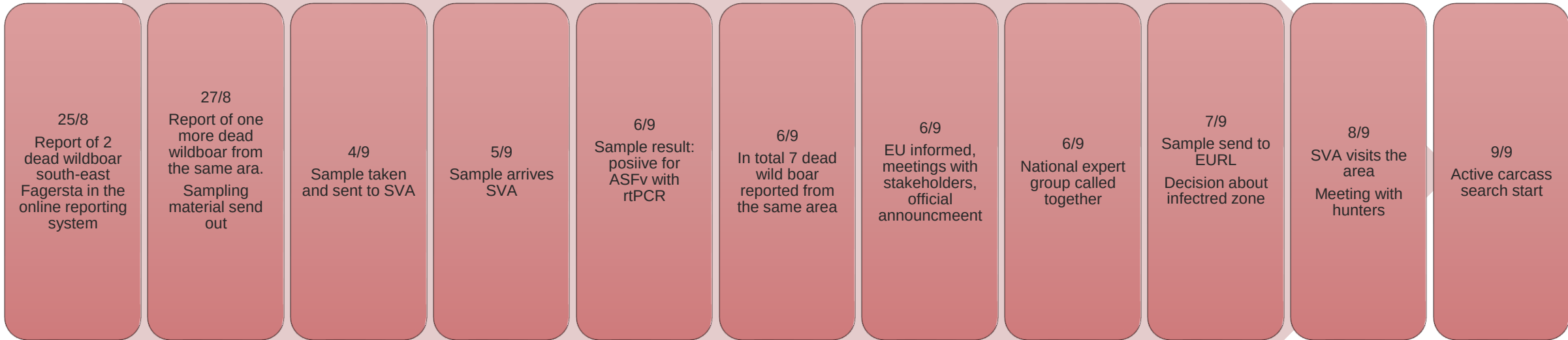
Afrikansk svinpest har på onsdagen hittats i ett prov från ett dött vildsvin utanför Fagersta. Det meddelar Jordbruksverket i ett pressmeddelande.

Det är det första fallet i Sverige av virussjukdomen

EXPRESSEN

Panikdragen för att stoppa pesten

Publicerad 7 sep 2023 kl 15.02. uppdaterad kl 18.25

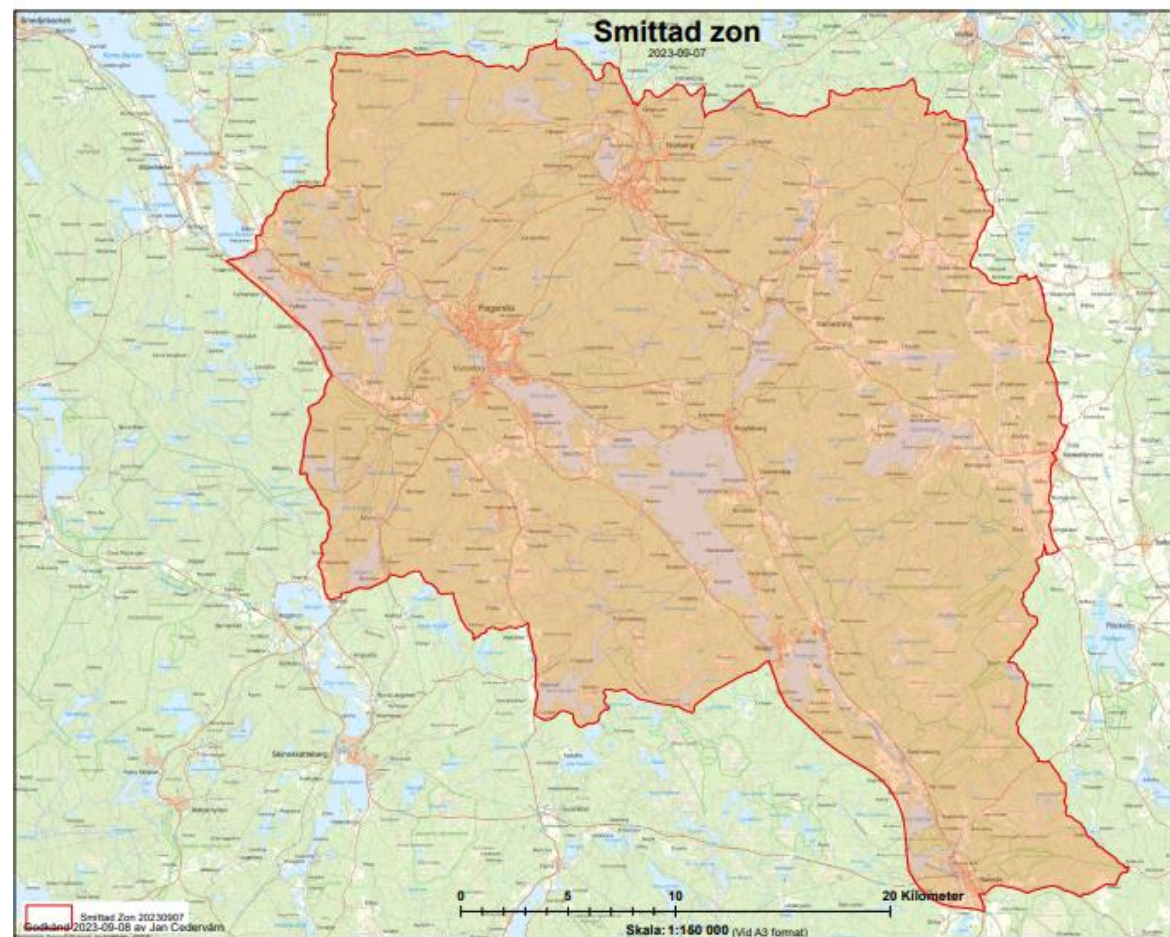

Förbjudna aktiviteter

Exempel på aktiviteter som är förbjudna:

- alla typer av jakt på vilt
- alla typer av skogsbruk
- svamp- och bärplockning
- skogspromenader utanför anlagd väg
- bad på icke allmän badplats
- rid- och körtävling med häst i skog och mark
- orienteringstävling, hundtävling och motortävling i skog och mark
- gårdsauktion där redskap etc. ställs ut på vallar
- guidad natur- och kulturvandring i skog och mark.

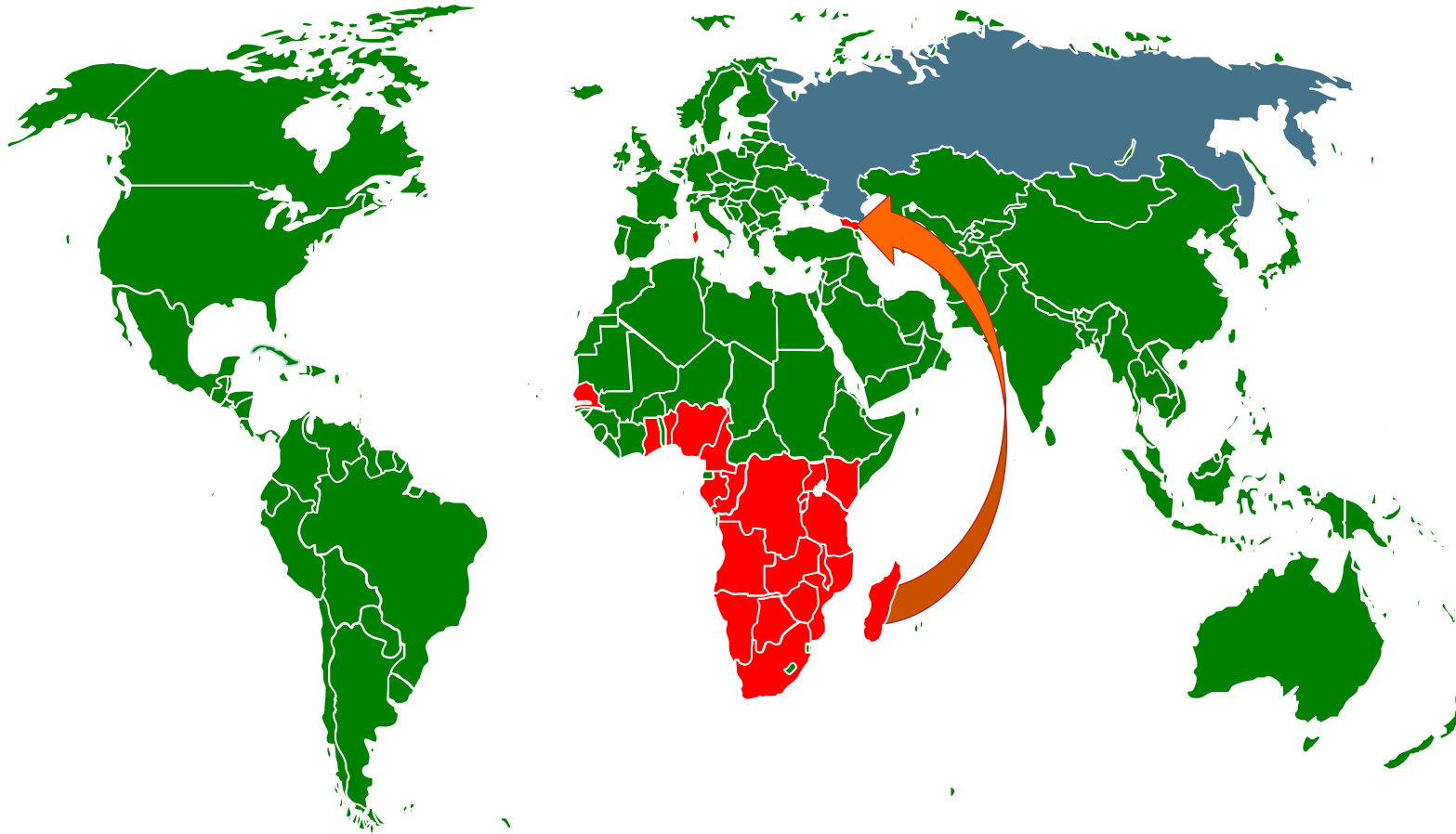
Det är också förbjudet att släppa hundar lösa i skog och mark och att ha

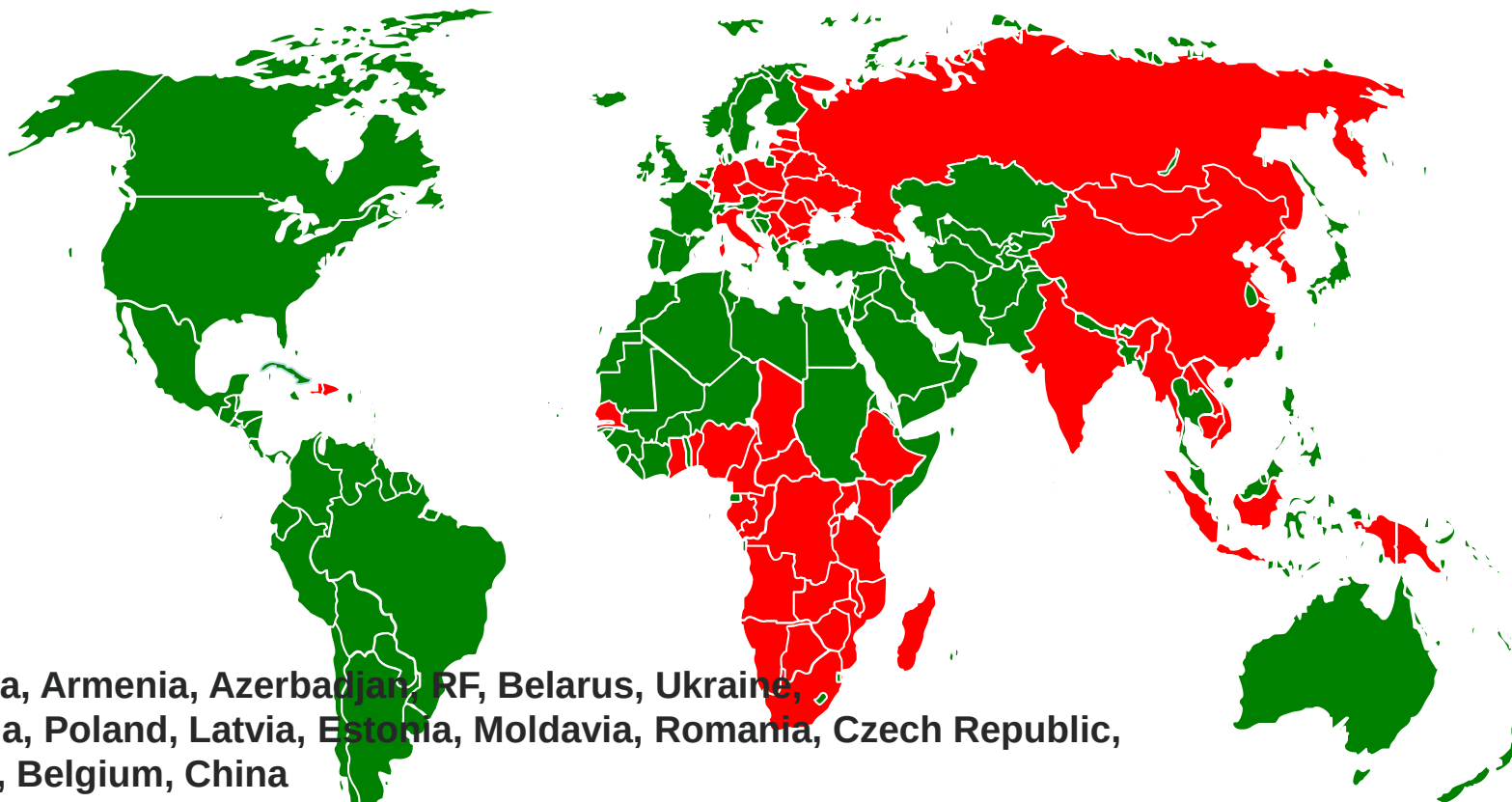
Vad är afrikansk svinpest

Sjukdomen har sitt ursprung i Afrika söder om Sahara

Mer än någonsin förut.....

2007-2013: Georgia, Armenia, Azerbadjan, RF, Belarus, Ukraine,
2014-2018: Lituania, Poland, Latvia, Estonia, Moldavia, Romania, Czech Republic,
Hungary, Bulgaria, Belgium, China
2019: Vietnam, Cambodia, Lao, Myanmar, Slovakia, Serbia, the Philippines, South
Korea, North Korea, East Timor, Indonesia
2020: Greece, India, Germany
2021: Bhutan, Dominican Republic, Haiti
2022: Nordmakedonien, Italiens fastland
2023: Kroatien, BH, Sverige, Sardinien

Antal fall:

2014~ 300

2015~ 1700

2016~ 2300

2017~ 3900

2018~ 6500

2019~ 8300

2020~ 12600

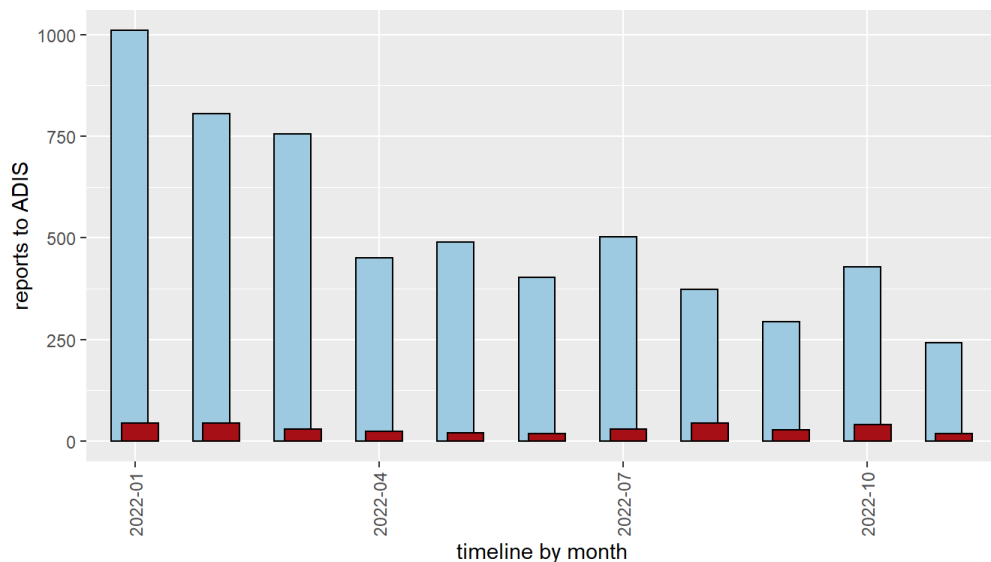
2021~ 12100

2022~ 6000

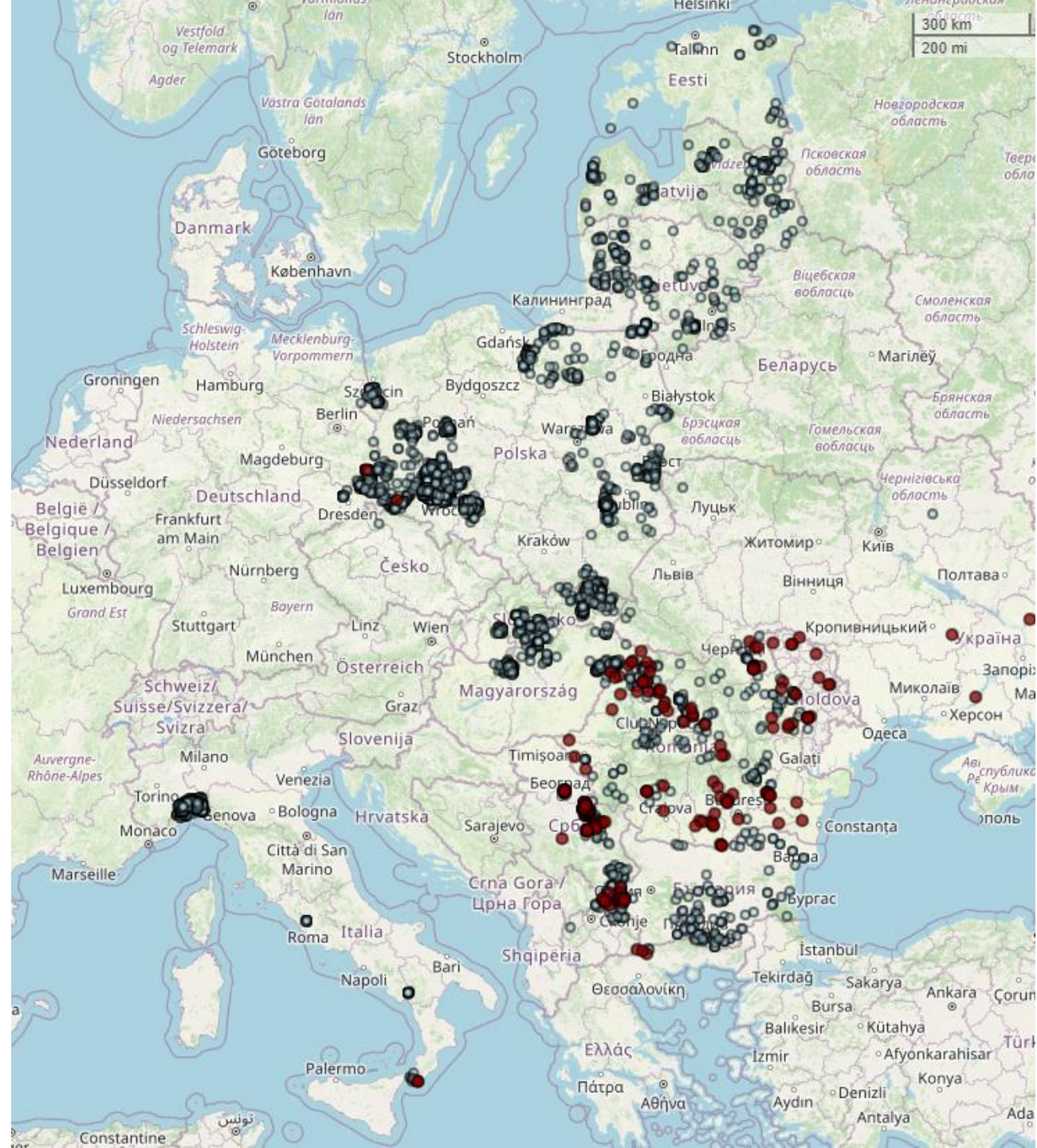
2023 – uppgång med 10% första halvåret

Reports to ADIS
excluding Ukraine

■ A.S.F. in wild boar ■ A.S.F. in domestic pigs

Varifrån?

Varför?

Snabba riskvärderingar på SVA

Karl Ståhl
2020-09-11

ASF

EPIZOOTI

SNABB RISKVÄRDERING

VILDA DJUR

VILDSVIN

Afrikansk svinpest hos vildsvin i Tyskland

Tyska myndigheter rapporterade den 10 september 2020 att afrikansk svinpest (ASF) bekräftats hos ett dött vildsvin hittat i förbundslandet Brandenburg, omkring fyra kilometer från den tysk-polska gränsen. Brandenburgs sydöstra del Spree-Neisse, där vildsvinet hittades, angränsar till två av de drabbade regionerna i västra Polen.

Området kring den tysk-polska gränsen är vildsvinstätt. Foto: Maurizio Bonora.

Bedömning

- Vildsvin snarare än tamsvin
- Risken fortsatt förhöjd på relativt låg nivå (nivå 3 av 6)
- Kedja av sällanhändelser krävs
- Risken kan påverkas genom kontinuerlig omvärldsbevakning & riktad information
- Tidig upptäckt ger förutsättningar för att hantera ett eventuellt utbrott

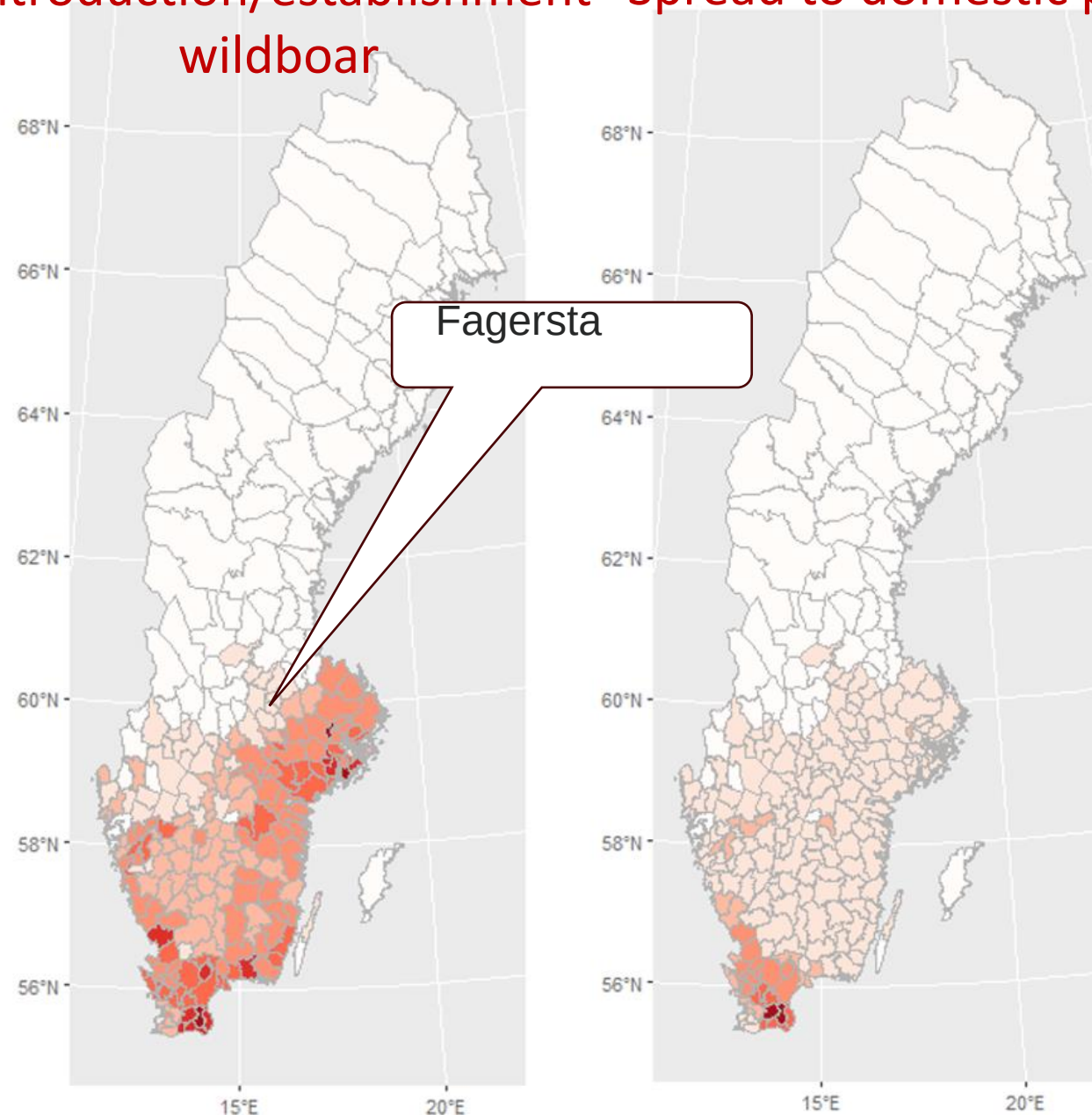
Risk mapping

- Risk based communication
- Risk based surveillance
- Prioritization of resources

Taking into account risk factors related to:

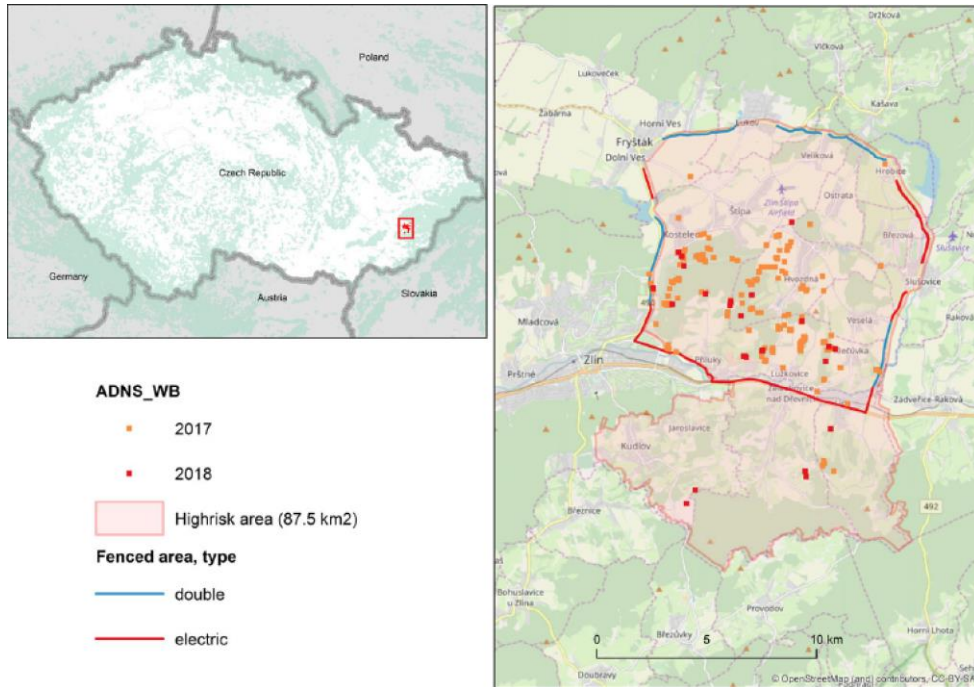
- Wildboar (population density, habitat)
- Humans (ferries, main roads, resting areas)

Introduction/establishment
wildboar

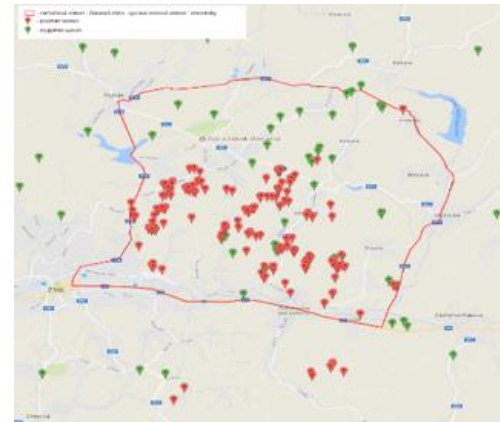

TVÅ EXEMPEL PÅ LYCKAD BEKÄMPNING EFTER PUNKTINTRODUKTION:

1) TJECKIEN

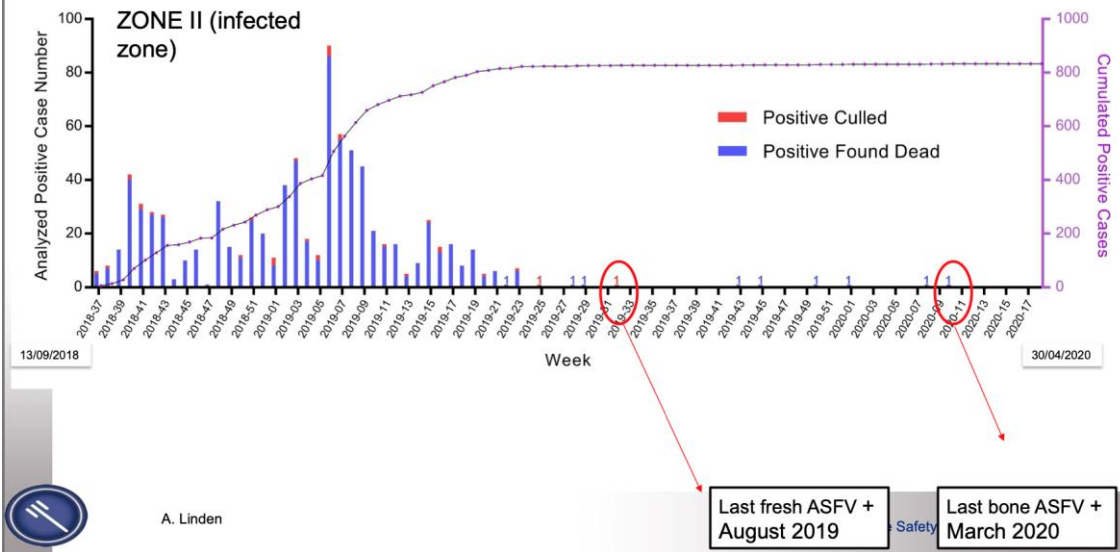

- Första fallet 26 juni 2017
- >400 km från närmaste fall
- 50km² area instängslad (kärnområde)
- El och doftstängsel
- Total 320 vildsvinsfall upptäckta
- Sista fallet våren 2018
- Officiellt fria mars 2019

2) BELGIEN

Weekly evolution of ASFV + → 30/04/2020

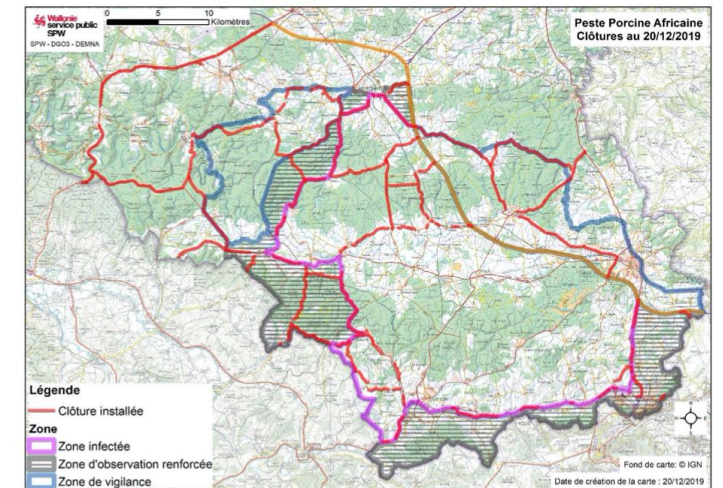

- Första fallet 8 September 2018
- > 1000 km från smittat område
- ≈ 5000 vildsvin testade
- 833 bekräftade fall
- 12700 tamgrisar tested - alla negativa
- Sista positiva kadavret hittat mars 2020
- Officiellt fria november 2020

Measures in the infected zone (Wal. Region)
Wild boar

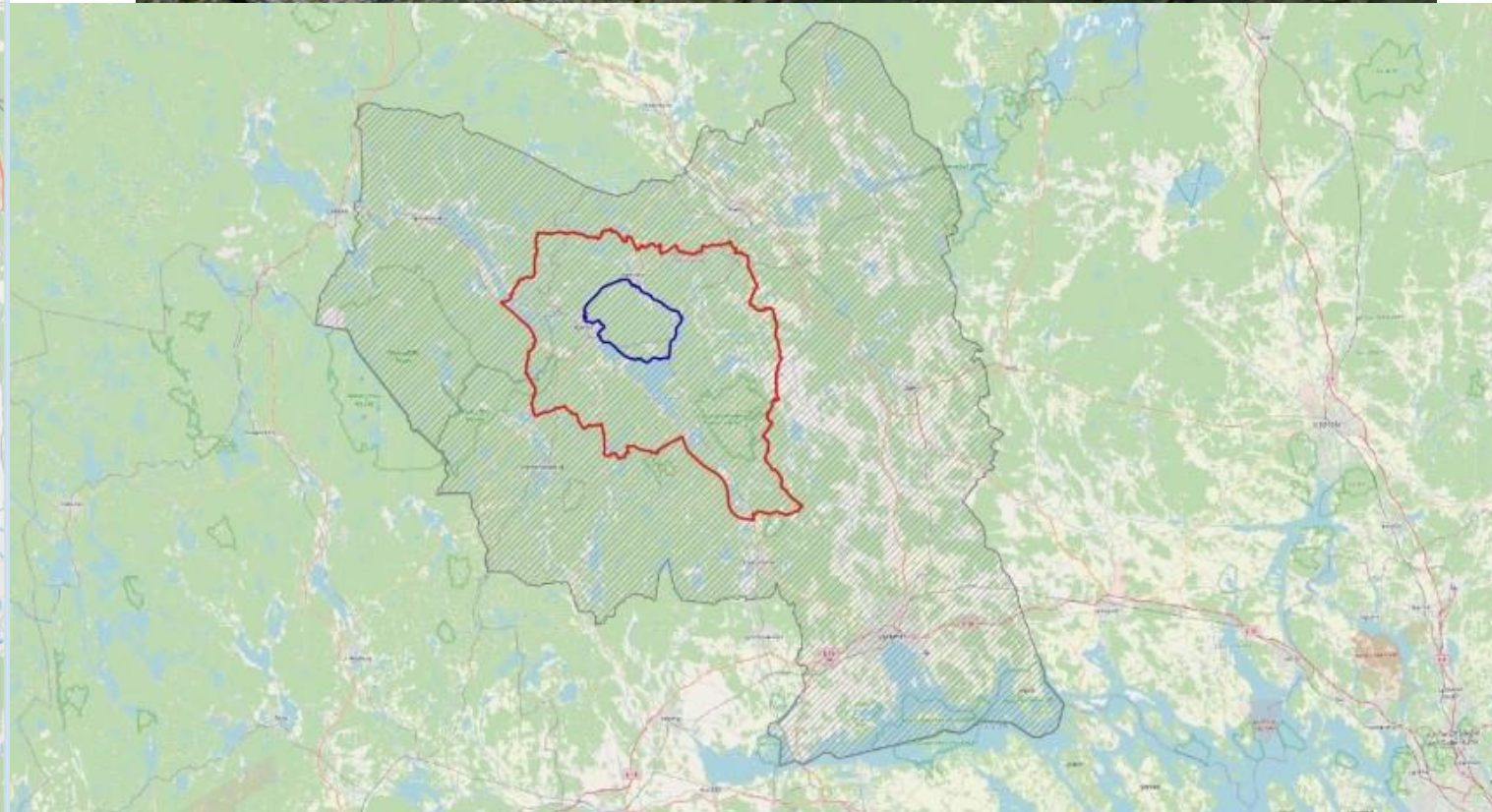
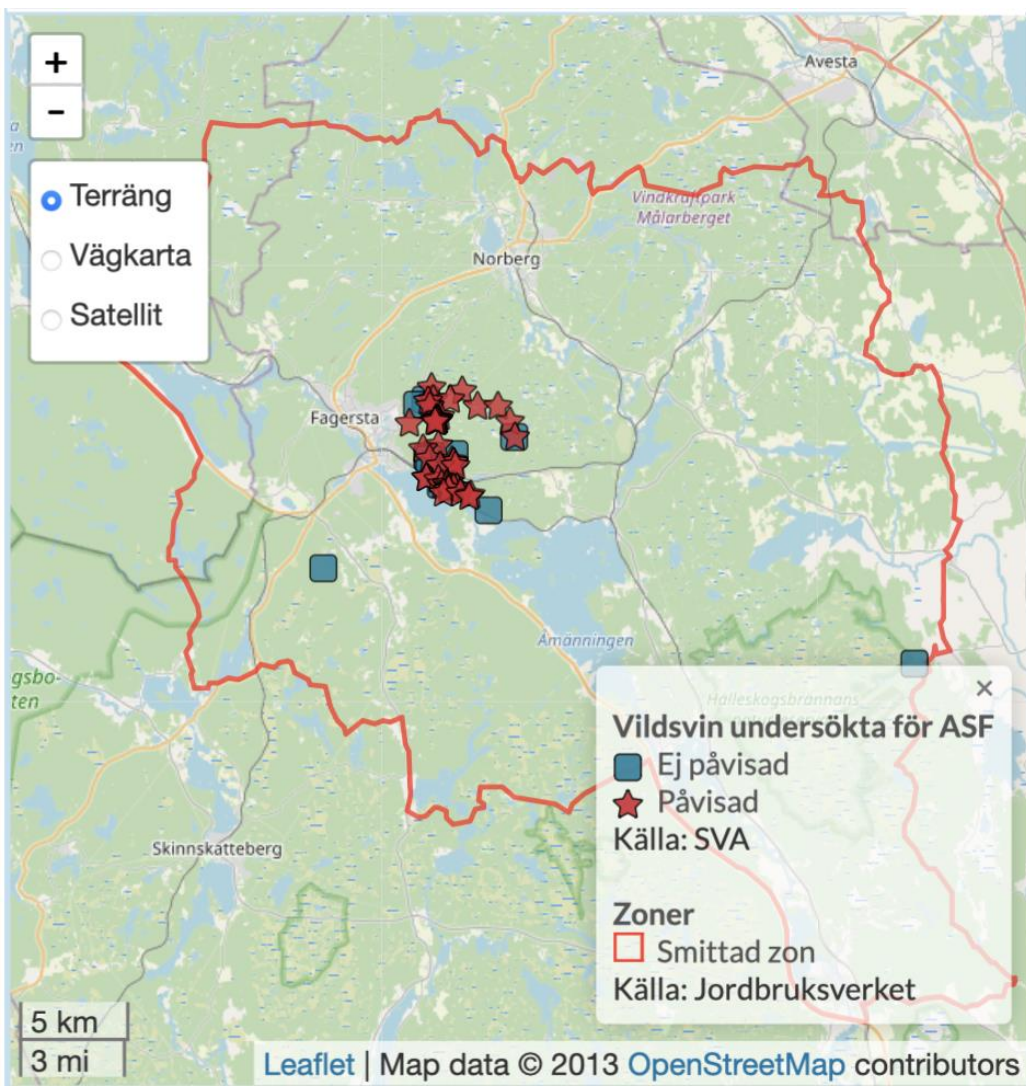
**Fences
Completed**

>300 km!

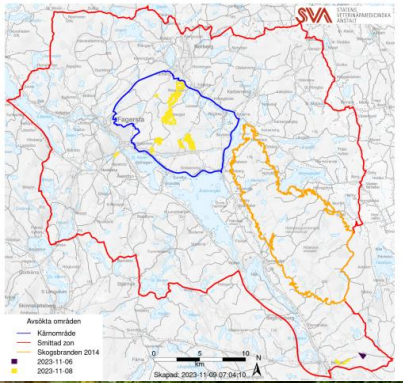

Federal Agency for the Safety of the F

Förutsättningarna för bekämpning är goda

Men helt beroende av att alla samarbetar.....

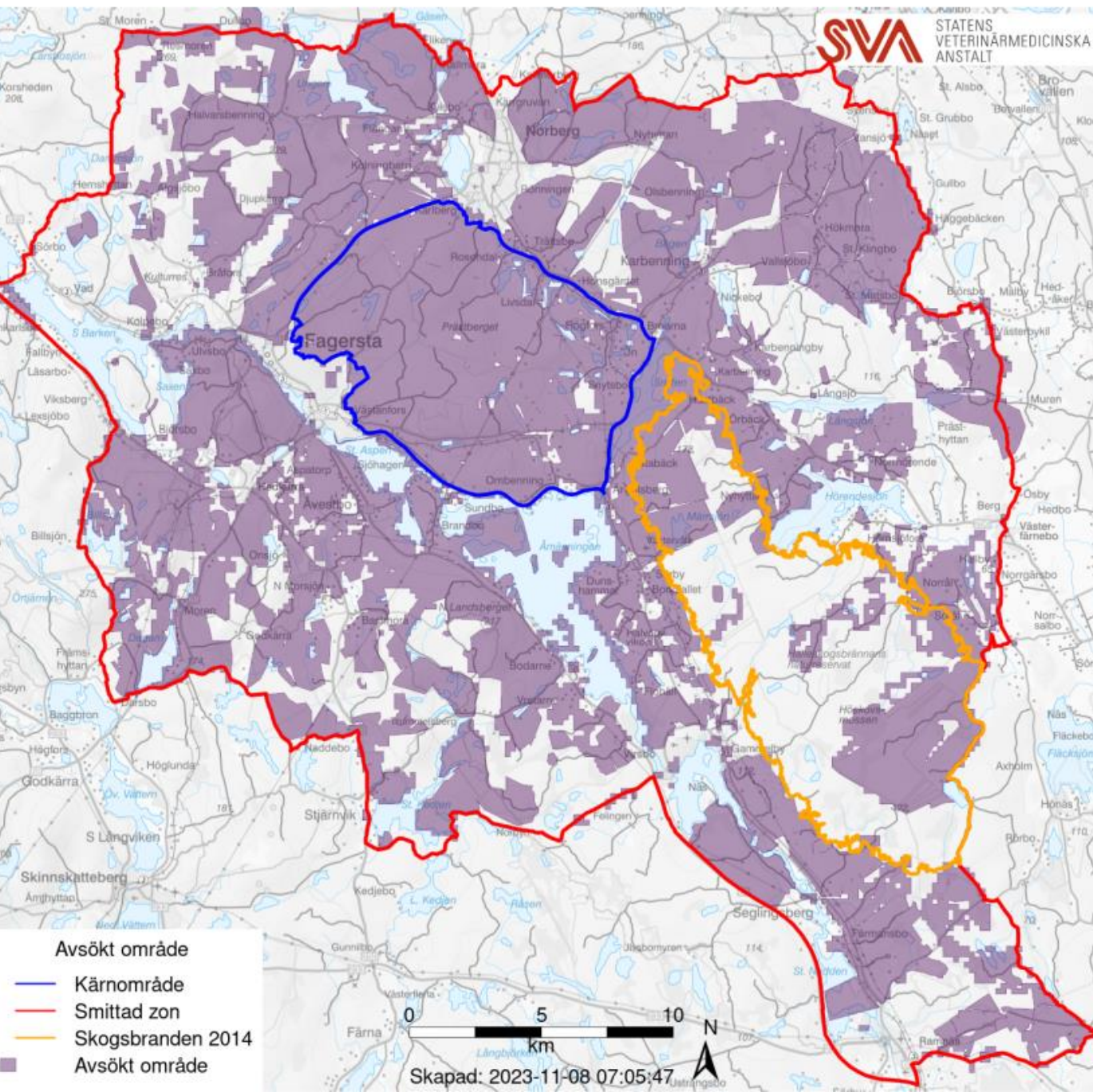
KadaverID	Rapporterad	Hämtad	Provtagen	Län	Kommun	Latitud - hittad	Longitud
aacw-1	2023-10-27	Ja	Ja	Västmanlands län	Fagersta kommun	59,988141	15,863150
aacp-1	2023-10-26	Ja	Ja	Västmanlands län	Fagersta kommun	59,987739	15,863527
aaq-1	2023-10-26	Ja	Ja	Västmanlands län	Fagersta kommun	59,987629	15,862294
aac-1	2023-10-26	Ja	Ja	Västmanlands län	Fagersta kommun	59,988797	15,861568
aacs-1	2023-10-26	Ja	Ja	Västmanlands län	Fagersta kommun	59,989166	15,839695

Bilder: Andreas Norin, <https://www.pantheon.se>

totalt avsökt område

Användning av drönare

- exempel från Tyskland

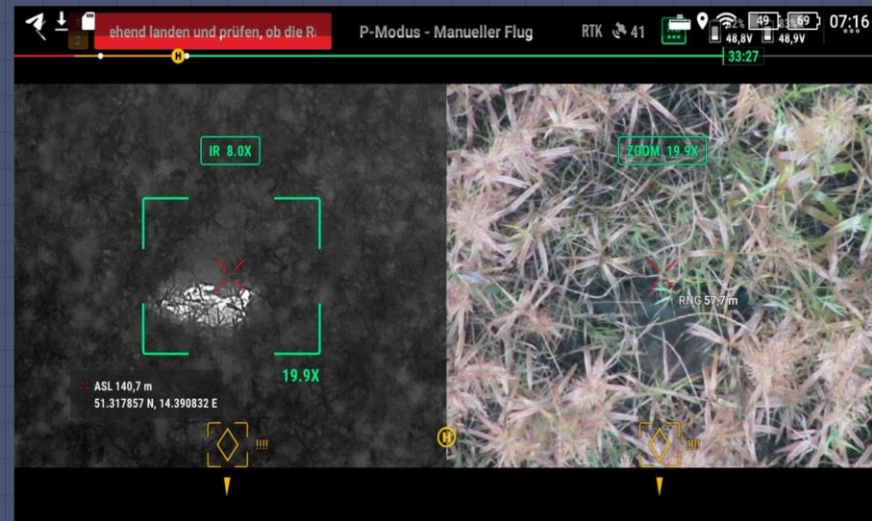
Falling game reconnaissance

Even in the case of decomposition remains that have only been found, a thermal signature can still be detected and elucidated

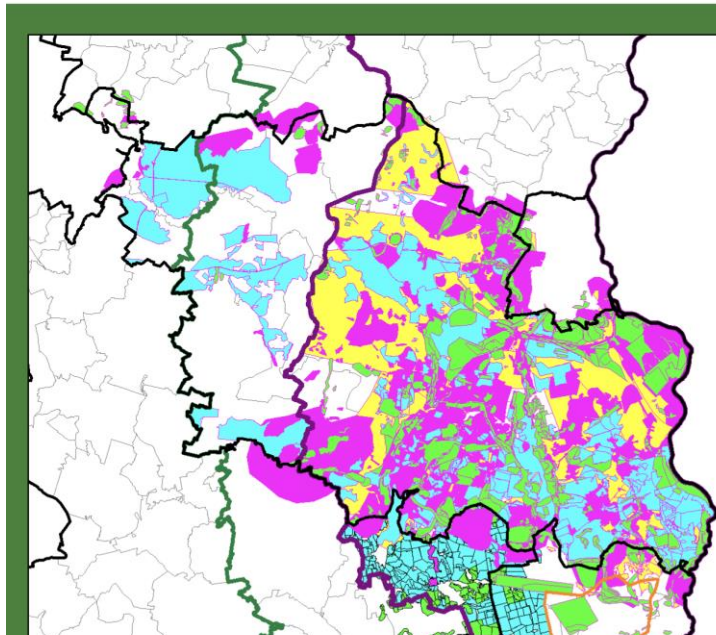

Falling game reconnaissance

Thermal view compared to onboard Zoom Camera 60m height.

Measures: Carcass searching and biosecurity

- Dog teams till 06/2023
- Chain search till 06/2023
- Drone till 06/2023
- Helicopter till 06/2023
- RZ I
- RZ II
- Core area
- Districts
- Communities

Tidig upptäckt, vad är det?

När kom smittan till Sverige?

- ASFV pos 13 sep
- Död två-tre månader innan
- Stor osäkerhet i bedömningen

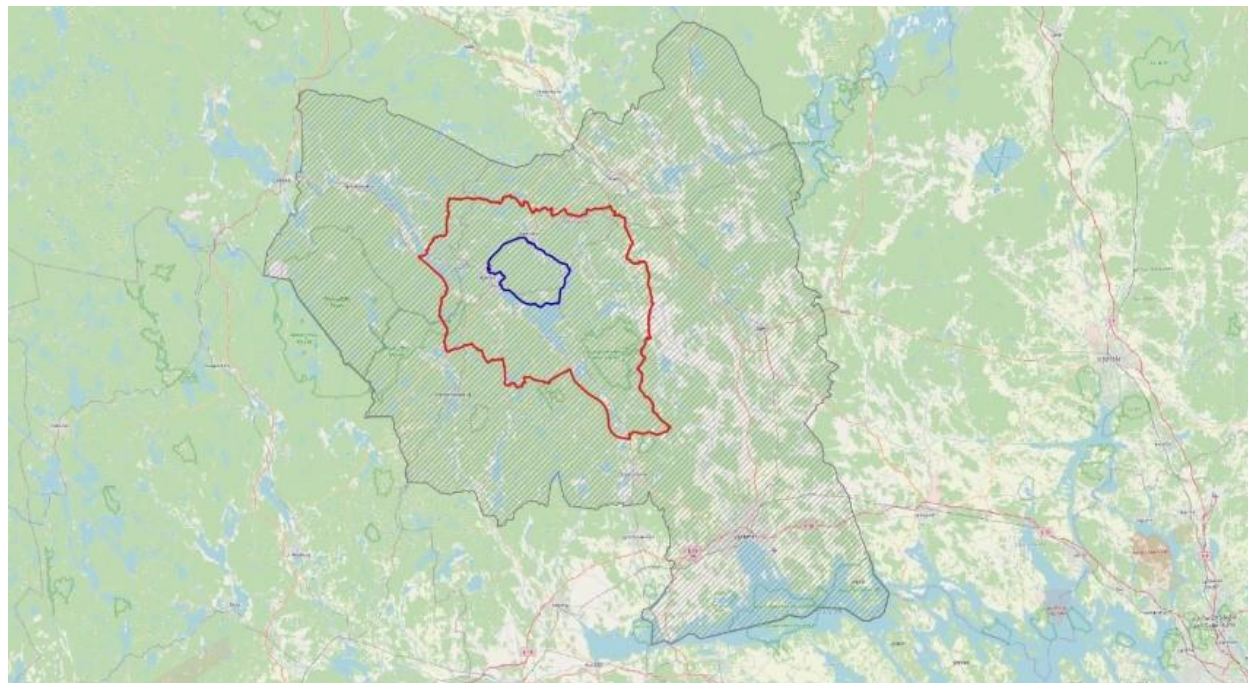
Förstärkt övervakning av jagade vildsvin utanför smittad zon

Så här kan du som jagar vildsvin i kommuner som gränsar till den smittade zonen bidra i övervakningen av afrikansk svinpest

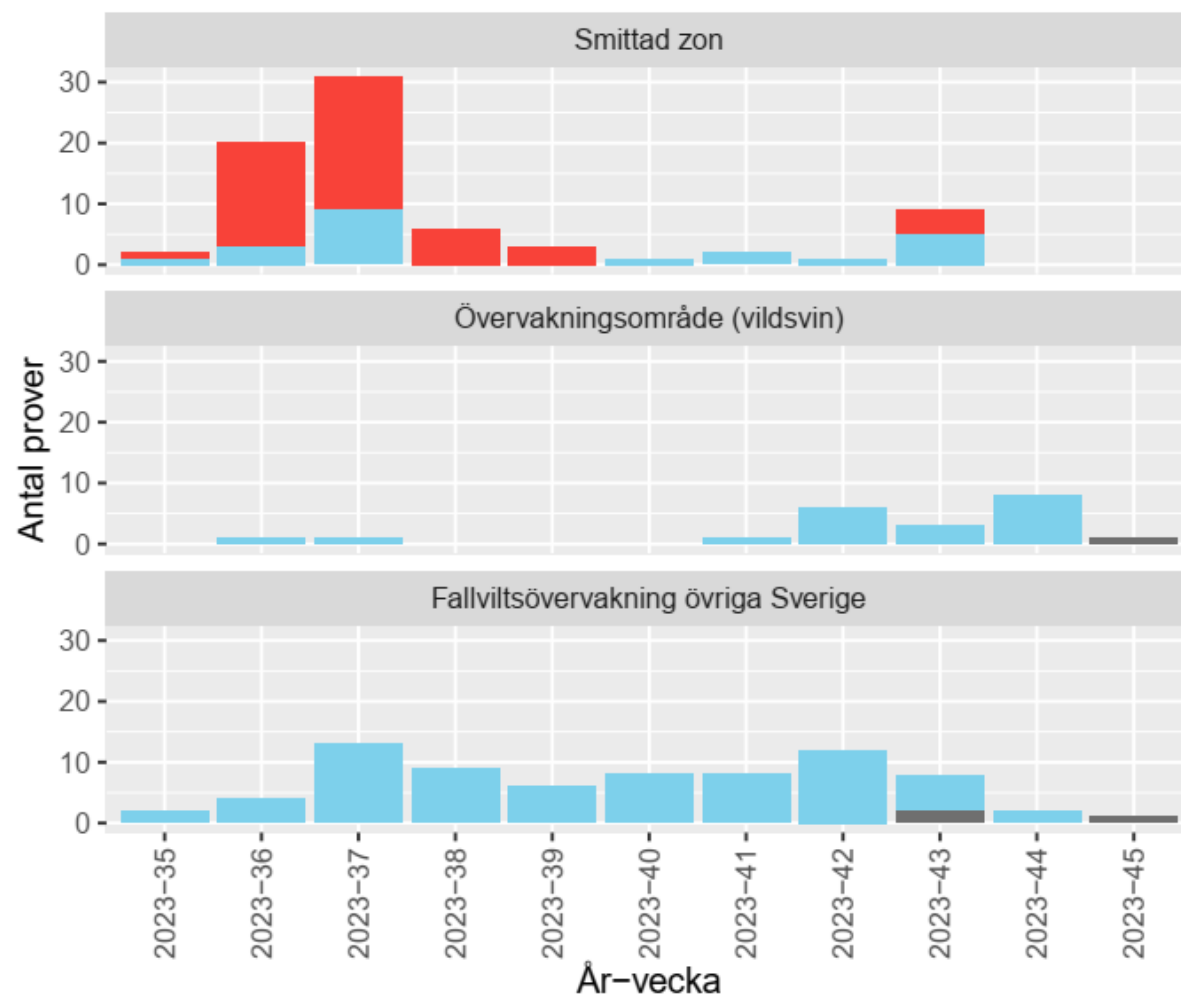

Foto: iStockphoto

Jordbruksverket förstärker övervakningen av [afrikansk svinpest](#) i de kommuner som gränsar till den smittade zonen: **Avesta, Norberg, Sala, Skinnskatteberg, Smedjebacken, Surahammar och Västerås.**

Prover och resultat över tid

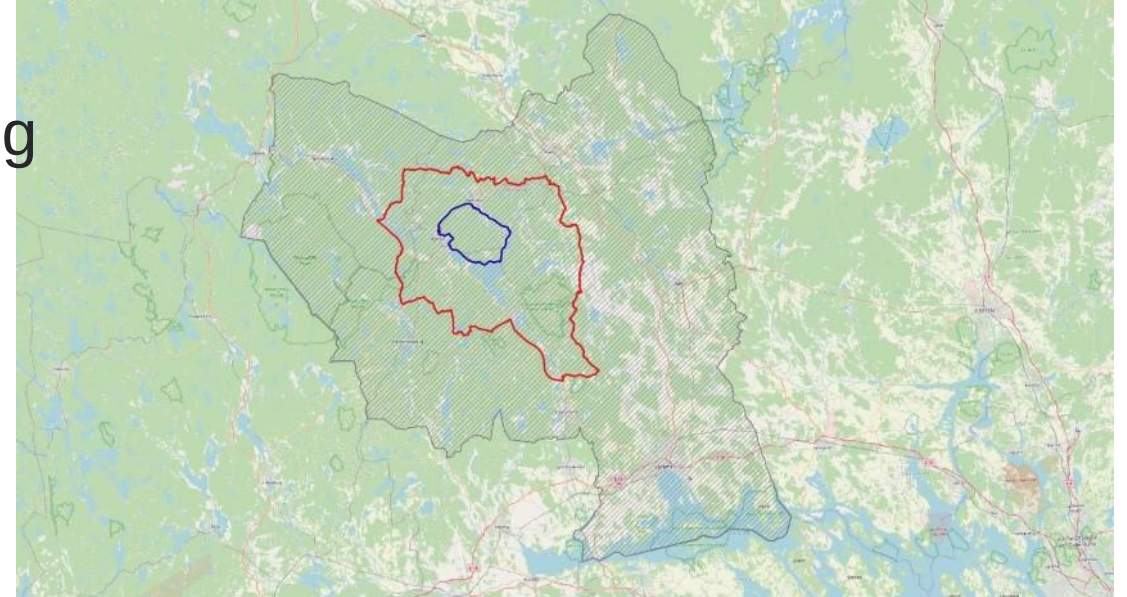
Kategori	Positiv	Negativ	Pågående
Kadaver i smittad zon	52	17	0
Avlivning i smittad zon	1	1	0
Trafikskadade i smittad zon	0	4	0
Trafikskadade i övervakningsområde	0	1	0
Jakt i övervakningsområde	0	17	1
Fallvilt övervakningsområde	0	2	0
Fallvilt övriga Sverige	0	70	3

Resultat

Målet med bekämpningen - friförklaring

- Minska smittspridning:
 - Kadaversök, bortforsling, destruering
- Hålla kvar vildsvin in smittade zonen:
 - Restriktioner
 - Säd fick stå kvar i kärnområdet
 - Fortsatt åtling
 - Stängsling
- Smittskyddsavlivning

What about the vaccine?

Health

News | Aug 19, 2021

ARS develops another ASF vaccine candidate

HEALTHCARE & PHARMA MARCH 8, 2021 / 4:04 AM / UPDATED 6 MONTHS AGO

US Agricultural Research
mental vaccine candidate offe-

WEBINAR PIG PROGRES

SUSTAINABLE FEEDING SOLUTION

Thursday 23 Sept 2021 | 11:00 am C

China to crack down harder on fake African swine fever vaccines

By Dominique Patton

Vietnam to become first country to produce vaccine for ASF

January 15, 2021 | 22:17

Like 2 Share Tweet Share Email Print

Vietnam completed the study and pilot programme of its vaccine for African Swine Fever (ASF) and is expected to start commercial production from the second quarter of this year.

PHILIPPINE NEWS AGENCY

HOME NATIONAL PROVINCIAL OPINION BUSINESS FEATURES HEALTH FOREIGN SPORTS SCITECH

ASF vaccines dev't underway: DA

By Hilda Austria July 24, 2021, 12:29 pm

Uppdaterad info på vår web

Epidemiologiska lägesbild

- <https://www.sva.se/amnesomraden/smittlage/epidemiologiska-lagesbilder/>

2023-11-08

Epidemiologisk lägesbild

AKTUELL SJUKDOM

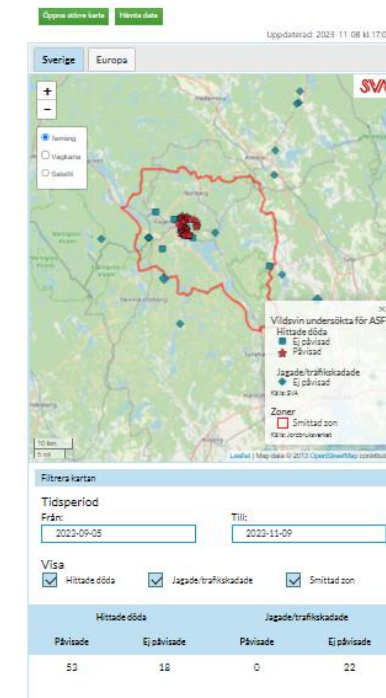
Afrikansk svinpest (ASF).

SAMMANFATTNING

Afrikansk svinpest (ASF) har påvisats hos vildsvin i Sverige. En smittad zon med restriktioner omfattar hela Fagersta kommun och delar av ytterligare sex kommuner i Västmanlands och Dalarnas län. Drygt femtio vildsvinskadaver positiva för ASF-virus har hittats, alla inom ett mindre område av det som definierats som smittans kärnområde inom den smittade zonen. För närvarande verkar ingen omfattande smittspridning pågå. I den smittade zonen bekämpas smittan genom att hindra vildsvinens rörelser med hjälp av stängsel, kadaversök och destruering av kadaver, samt smittskyddsavlivning av vildsvin.

Kartor och provresultat

- <https://www.sva.se/amnesomraden/smittlage/overvakning-av-afrikansk-svinpest-asf/om-overvakningen-av-afrikansk-svinpest-asf/>

Tack

erika.chenais@sva.se

STATENS
VETERINÄRMEDICINSKA
ANSTALT

Beredskap i Norge

Ole-Herman Tronerud

Fagdirektør - Mattilsynet

VILLSVINPROSJEKTET

Glommen
Mjøsen
Skog

NORSKOG

**NORGES
BONDELAG**

**UTMARKS
FORVALTNINGEN**

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

Afrikansk svinepest i Norge – Beredskap og håndtering

Villsvinseminar Olavsgård, 09.11.2023

Ole-Herman Tronerud
CVO/Fagdirektør

Hva skal vi snakke om?

1. Litt om sykdommen og situasjonen
2. Beredskap – forebygging og bekjempelse
3. Melde fra til Mattilsynet om
 - syke, skadde og døde villsvin
 - mistanke om sykdom i kommersielle svinehold
4. Omsetting av villsvinkjøtt
5. Slik kan du forhindre smitte

Afrikansk svinepest

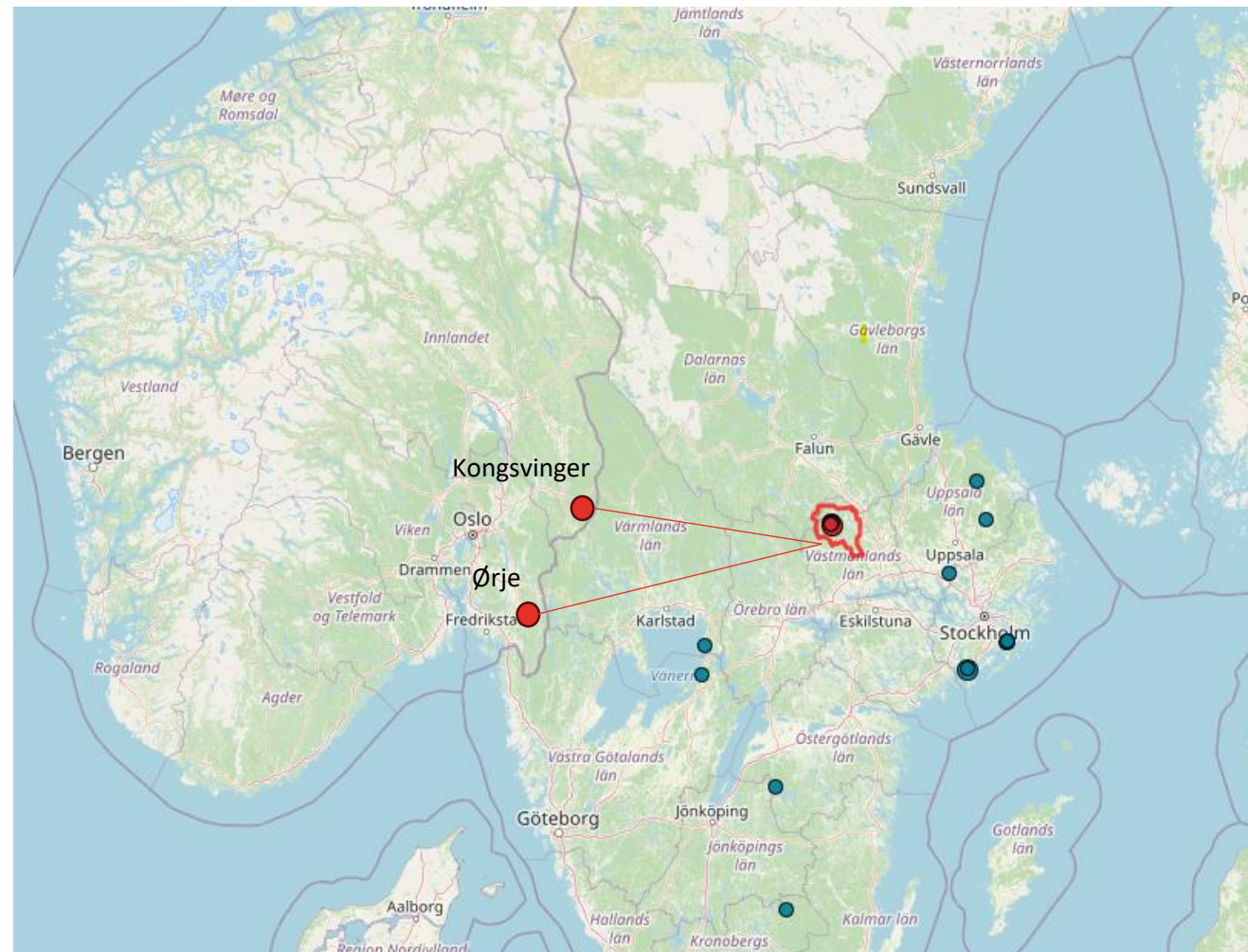
- Svært alvorlig virussykdom – de fleste syke dyr dør
- Kun på svin og villsvin
- Ingen vaksine i sikte – ikke aktuelt å vaksinere villsvin
- Fører til store dyrelidelser og økonomiske tap i svinenæringen
- Inngripende tiltak på ferdsel i natur i lang tid (for å hindre smittespredning)

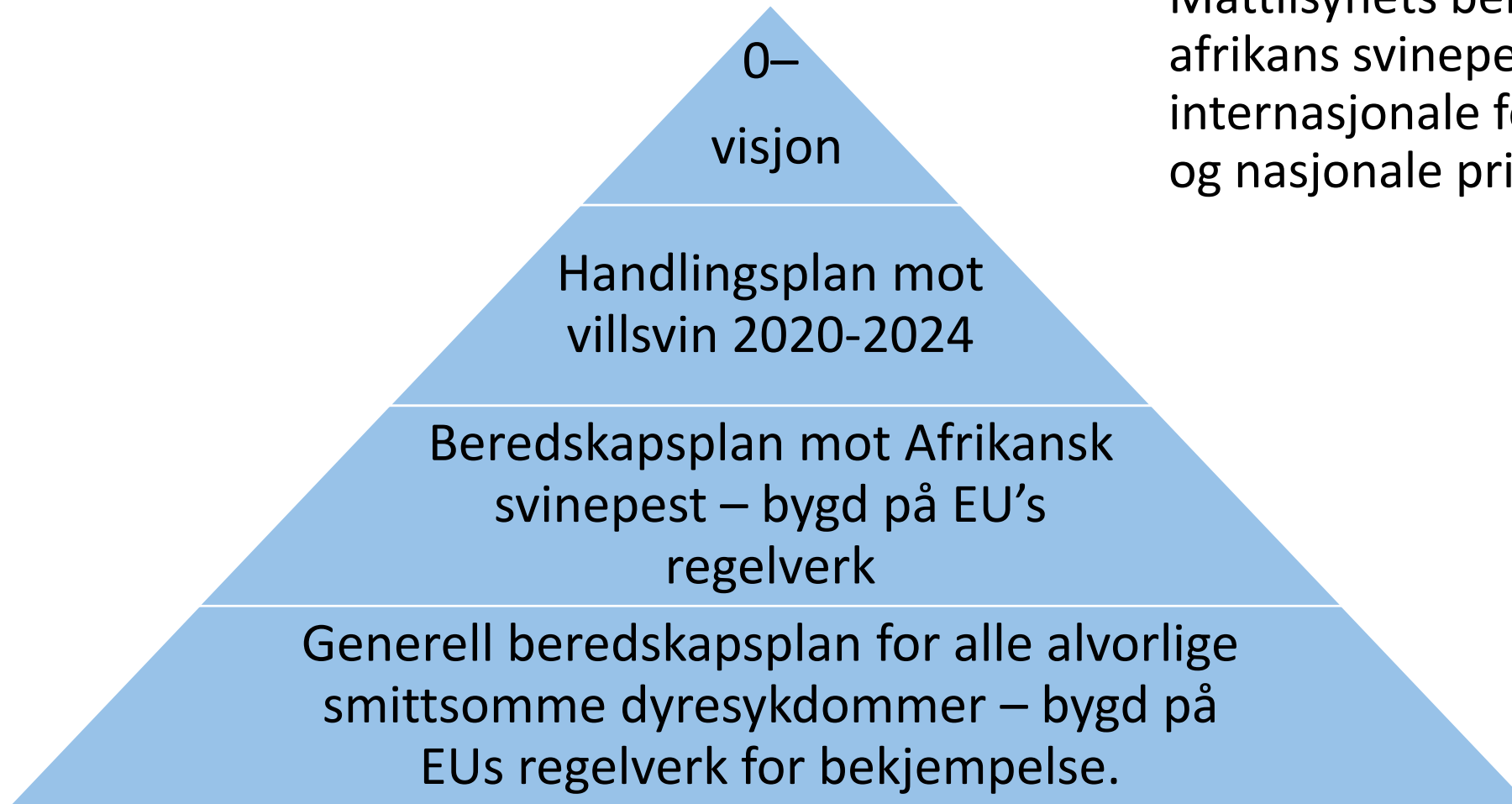
Status Sverige

Afrikansk svinepest påvist på 53 villsvin, pr. 9. november.

- Første påvisning 6. september, dødt villsvin funnet i Fagersta kommune
- Påvisningene er 189km i luftlinje og 257km på vei til grensen ved Kongsvinger
- Påvisningene er 228km i luftlinje og 321km på vei til grensen ved Ørje
- Tiltak er innført i et område på 996 kvadratkilometer = ca. 1 million mål

Beredskapsplan

Mattilsynets beredskap mot afrikans svinepest bygger på internasjonale forpliktelser og nasjonale prioriteringer

Belgia og Tsjekkia lyktes med å slå ned utbrudd

Faktorer som hadde betydning:

- Utbrudd oppdages tidlig
- I en avgrenset og ikke veldig tett villsvinnbestand
- Strenge tiltak iverksettes raskt
 - Avsperring, seinere inngjerding av områder
 - Omfattende søk etter og fjerning av kadaver
 - Nedskyting av villsvinnbestanden i og rundt infisert område
- God oppslutning om tiltakene
 - Omfattende informasjonsarbeid
- God kontroll med svinehold i området
 - Oversikt over hold og forflytning av dyr
 - Godt smittevern
 - Forbud mot utehold, små hobbyhold

Forebyggende tiltak i Norge

Overvåker villsvinbestanden

- Hvor mange villsvin har vi og hvor er de?
- Prøvetaking av syke og døde villsvin
- Prøvetaking av felte villsvin
- Informasjon til jegere om sykdommen og smittevern

Reduserer villsvinbestanden

- Godtgjørelse for prøver av felte villsvin
- Godtgjørelse til grunneier
- Flere og bedre jaktmetoder
- Forbud mot fôring
- Jakt tillatt hele året

Tiltak for å redusere risiko for smitte til villsvin og til svinehold

- Informasjon til svinenæringen om symptomer, meldeplikt, smittevern
- Informasjon til andre myndigheter, turister, sjåførere, publikum
- Informasjon til veterinærer

Handlingsplan mot villsvin 2020 - 2024

Godtgjørelsene

Se mer informasjon på Mattilsynets hjemmesider

For jegere:

- Kr. 3000 pr. felte hanndyr
- Kr. 5000 pr. felte hunndyr

For grunneiere:

- Kr. 4000 pr. dyr felt på egen eiendom

For alle:

- Kr. 4000 ved melding om sykt eller dødt villsvin

Meld fra til Mattilsynet
dersom du oppdager
syke, skadde eller
døde villsvin

Tlf. 22 40 00 00 hele døgnet

**Godtgjørelse øket til kr. 4000 for
meldinger som fører til at vi får tatt
prøver.**

Inngripende tiltak ved utbrudd

Tiltakene blir minst like inngripende som i Sverige

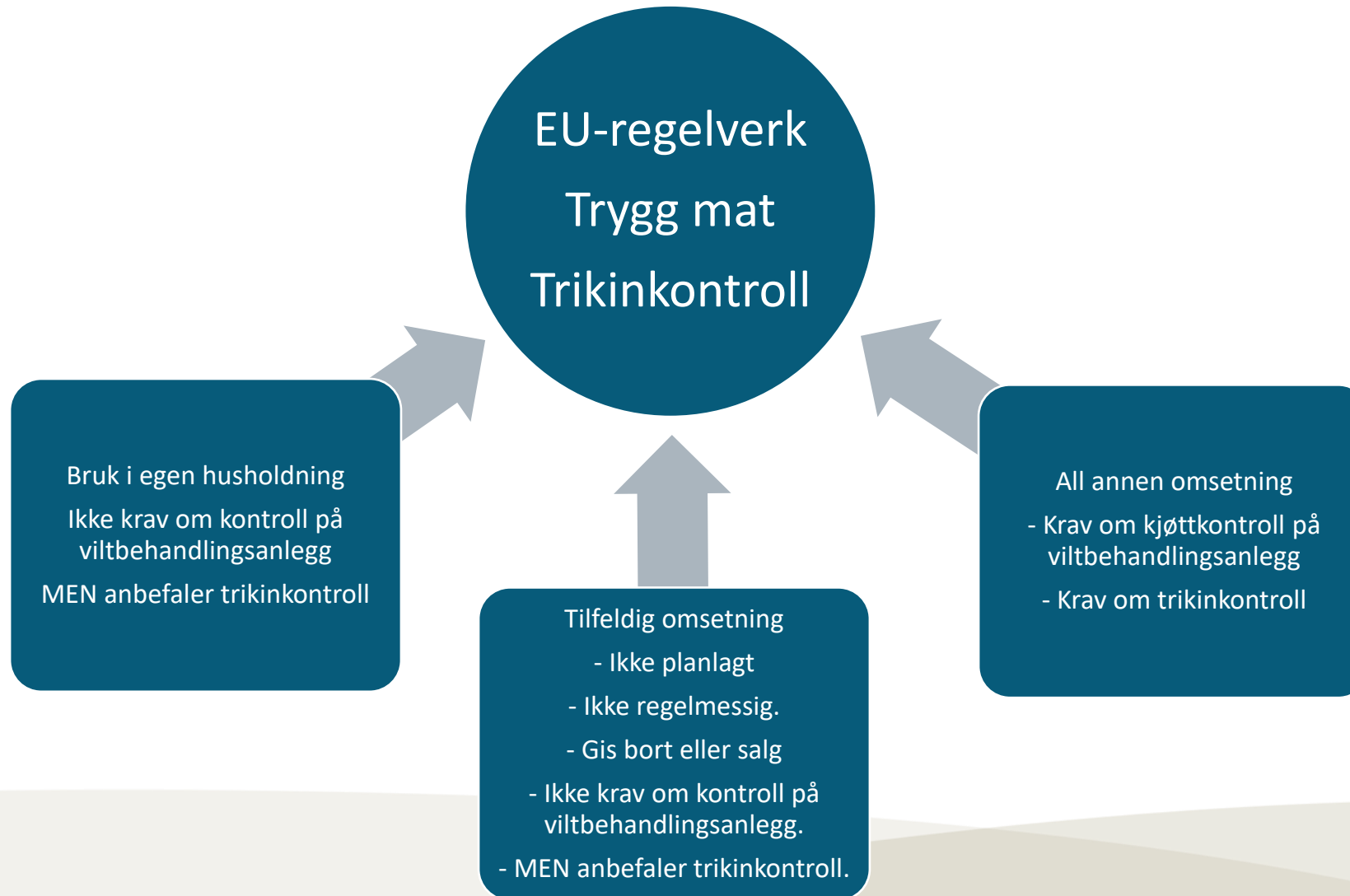
- Avsperring, kadaversøk og etter hvert nedskyting av villsvin i og utenfor det infiserte området.
- Forbud mot ferdsel i infisert område, f.eks.
 - Skogbruk, jordbruk, annen næringsvirksomhet som turisme
 - Jakt på alle arter, bærplukking, soppsanking
 - Turgåing utenom vei, lufting av hund, orienteringsløp, skiløp
- Strengt regler for svinehold
 - Forbud mot hold av svin utendørs, evt. dobbelt inngjerding
 - Forbud mot hobbyhold
 - Forbud mot føring med vekster fra området uten at de er lagret i 3 mnd.
 - Tillatelse for å sende dyr ut av eller inn i infisert område

Langvarige tiltak:

- Ved et enkelt utbrudd i et svinehold, kan restriksjoner oppheves etter 3 mnd. hvis det ikke er mistanke om spredning til villsvin.
- Ved utbrudd på villsvin: (1-)2 år

Villsvinkjøtt for salg skal være kontrollert på viltbehandlingsanlegg.

Viltbehandlingsanlegg – krav og behov

Mattilsynet har fått et oppdrag for å se på om reglene og veiledningen er hensiktsmessig og om det er mulig å forenkle.

Hvis det ikke er mulig å forenkle:

Alle villsvin må kontrolleres på viltbehandlingsanlegg.

Slaktet må kontrolleres og godkjennes av Mattilsynet. Kan selges i hele EU.

Feltkontrollordningen gjelder ikke for villsvin

Krav til viltbehandlingsanlegg

- Regelverket er fleksibelt, dvs. tar hensyn til type aktivitet og omfang.
- Det er virksomheten/driften som skal godkjennes.
- Enkelte krav må oppfylles, f.eks. knivsterilisator, fareanalyse (Hva kan gå galt, når, hva gjør vi for å forebygge?)
- Kjøøl/frys?
- Gratis trikinkontroll inngår i prøvene av felte villsvin.
- Krav til lokalene: Vegger, golv, lys osv. må være tilstrekkelig for omfanget av virksomheten.
- Kan flere gå sammen for å få godkjent anlegg i et sentralt område?
- Ta kontakt med Mattilsynet lokalt for å høre hva de vil kreve for en begrenset virksomhet.

Skal du jakte villsvin eller annet i utlandet?

- Ikke ta med smitte hjem!
- [Råd til deg som skal jakte i utlandet | Mattilsynet](#)
- Forbudt å ta med svinekjøtt og villsvinkjøtt ut fra områder med restriksjoner for afrikansk eller klassisk svinepest.

Vask og desinfeksjon av klær og utstyr

- Vask og desinfeksjon av klær og utstyr bør skje før du returnerer til Norge
- Fjern synlig forurensing først – så grundig vask og desinfeksjon
- Vask på minst 60 grader – helst 70
- Desinfeksjon

Har du spørsmål
eller kommentarer?

Takk for oppmerksomheten!

Villsvinovervåkning i Norge

Carl Andreas Grøntvedt

Fagansvarlig svin, forsker - Veterinærinstituttet

VILLSVINPROSJEKTET

Glommen
Mjøsen
Skog

NORSKOG

NORGES
BONDELAG

UTMARKS
FORVALTNINGEN

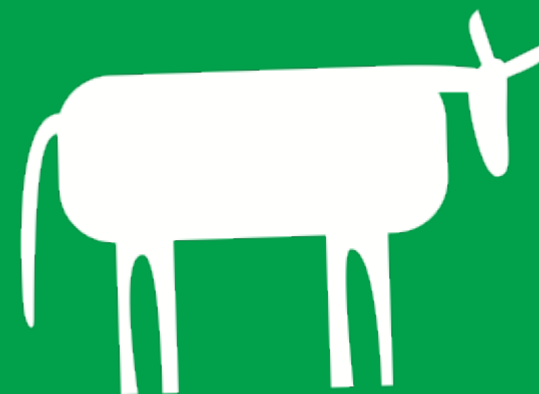
Veterinærinstituttet
Norwegian Veterinary Institute

Villsvinhelseovervåkning i Norge

Avslutningsseminar - Villsvinprosjektet,
Olavsgaard, 09.11.23

Carl Andreas Grøntvedt
Veterinær, Dipl.ECPHM, EBVS® European Veterinary Specialist in Porcine Health Management

Fagansvarlig – svin, forsker
Veterinærinstituttet

Norsk svinehelse i et europeisk perspektiv

	Norge	Sverige	Danmark	Nederland	Storbritannia	Frankrike
Afrikansk svinepest				1986		1974
Klassisk svinepest	1963	1944	1933	1998	2000	2007
PRRSv		2007				
Pseudorabies		1995	1991	2004	2009	
Influenza A virus	H1N1pdm09					
Enzootisk pneumoni	2008					

Kilder: OIE WAHIS og EU ADNS. ESNIP3, Giorgi Metreveli PhD.-avhandling

Norsk svinepopulasjon

Slaktede griser/år: ≈ 1.6 million

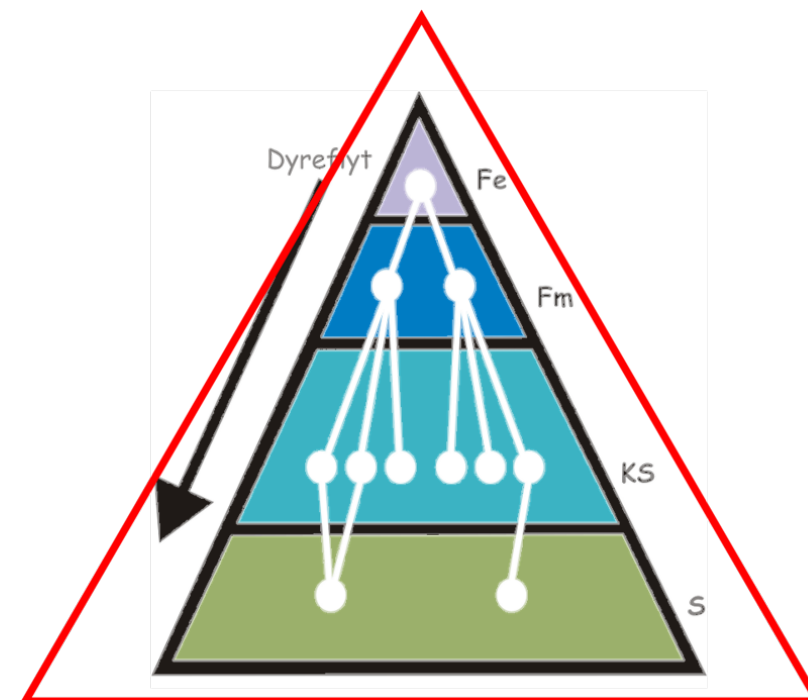
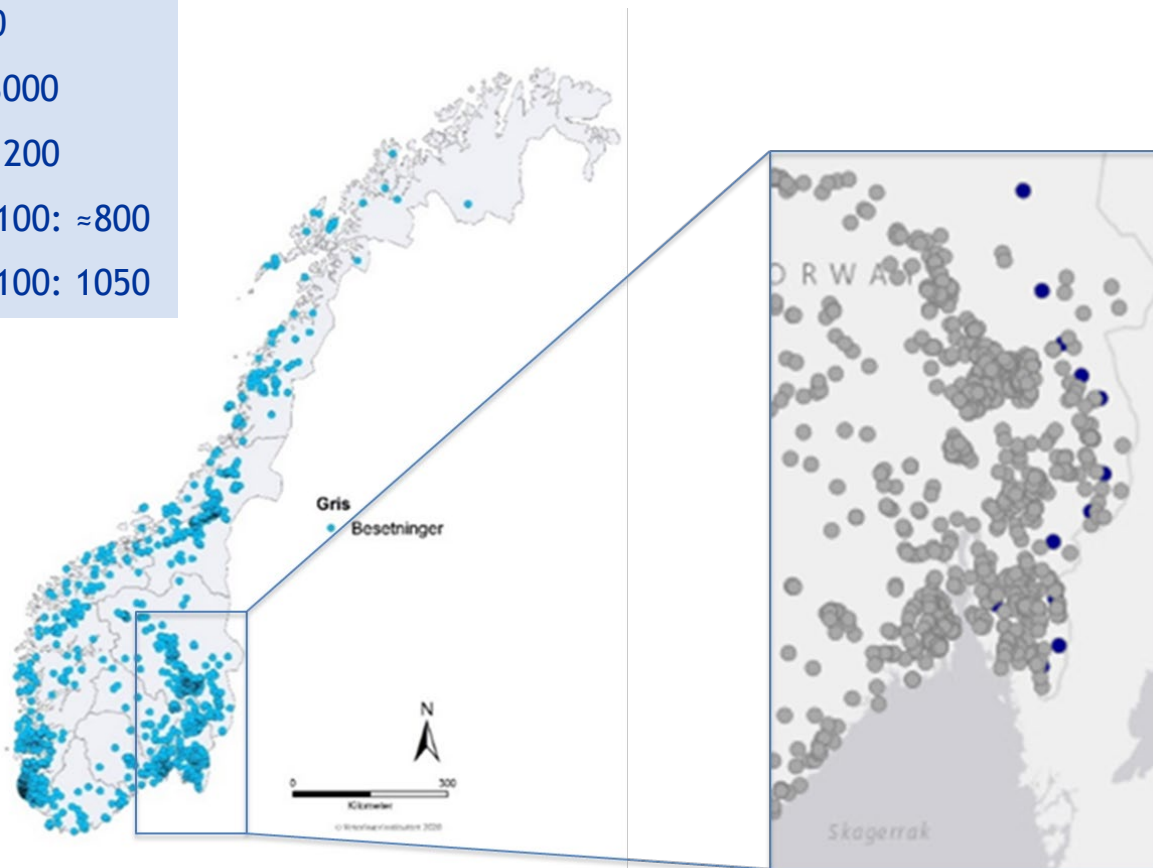
Purker: ≈ 60.000

Besetninger: ≈ 3000

Smågrisbes.: ≈ 1200

Slaktegrisbes. >100 : ≈ 800

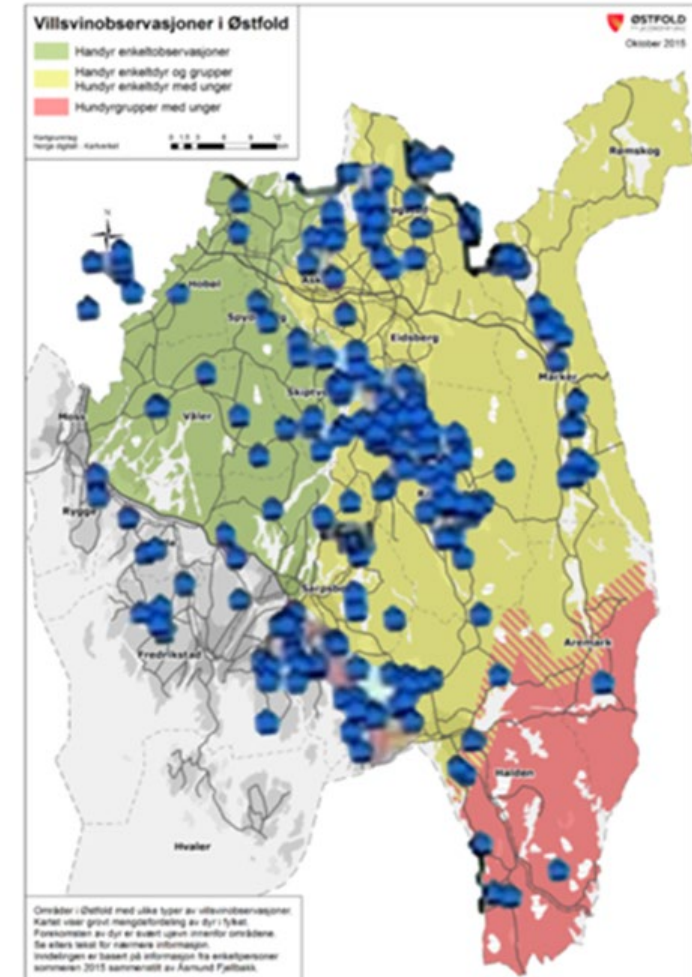
Slaktegrisbes. <100 : 1050

Tidligere kunnskap om villsvinhelsa i Norge

- Aktiv villsvinhelseovervåkning ble gjennomført i årene 2011 til og med 2014
 - Totalt ble det mottatt prøver fra 13 villsvin i perioden, og kun 1 felt villsvin i 2014
 - Det ble ikke påvist trikiner eller antistoff mot utvalgte virus i prøver fra disse
 - Programmet ble på grunn av få innsendelser ikke videreført

Villsvinhelseovervåkning etter 2018

- Veterinærinstituttet reetablerte villsvinhelseovervåkning høsten 2018
- Videreført fra 2019 i som et overvåkningsprogram på oppdrag fra Mattilsynet, og i samarbeid med Animalia. Senere også samarbeid med Utmarksforvaltningen AS og Norsk Institutt for Naturforskning (NINA).

Foto 1: Bryndis Holm, Veterinærinstituttet,
Foto 2: Knut Nævestad

Villsvinhelseovervåking

- Overvåking for afrikansk (ASP) og klassisk (KSP) svinepest:
 - Afrikansk svinepest (genotype II) er assosiert med akutt, alvorlig sykdom med svært høy dødelighet
 - Laboratorieundersøkelse påkrevd for å stille diagnose
 - Forsterket passiv overvåkning
 - Siden 2020 er **8 villsvinkadaver** (3 trafikkdrepte, 4 selvdøde og 1 felt under jakt) undersøkt med **negativt resultat** for ASPV og KSPV
- Det er svært viktig at enhver som påtreffer syke, skadde eller døde villsvin straks melder dette til Mattilsynet

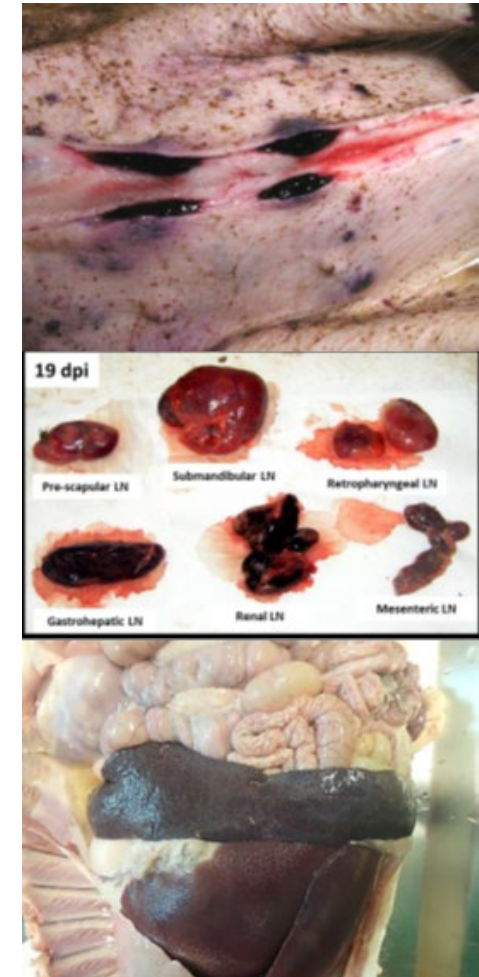

Foto: ASF EURL, INIA-CISA

Villsvinhelseovervåking

- Helseovervåkningsprogrammet for villsvin felt under jakt i Norge
 - Undersøker for mange ulike svinesykdommer og smittestoff som kan smitte til mennesker (trikiner og *Salmonella* spp.)
 - Har stor oppslutning blant jegere (60% av rapporterte villsvin i 22/23)
 - På oppdrag fra Mattilsynet og i samarbeid med Norsk Institutt for Naturforskning (NINA)
 - Har fått etablert registrering og rapportering av fallvilt av villsvin og villsvin felt under jakt i Hjorteviltregisteret

Foto: ©Martin Blom/Runhild Gjelsvik

Villsvin - helseovervåkning

Ikke påvist antistoff mot:

Aujeszky's disease, SuHV-1 (ADV/PRV)
Influenza A virus, SIV
Porcint reproduksjon og respiratorisk syndrom virus, PRRSV
Porcint epidemisk diare virus, PEDV
Smittsom gastroenterittvirus og porcint respiratorisk koronavirus, TGEV/PRCV
Mycoplasma hyopneumoniae

Ikke påvist:

Methicillin-resistent *Staphylococcus aureus*
Trichinella spp.
Alaria alata

Påvist antistoff mot:

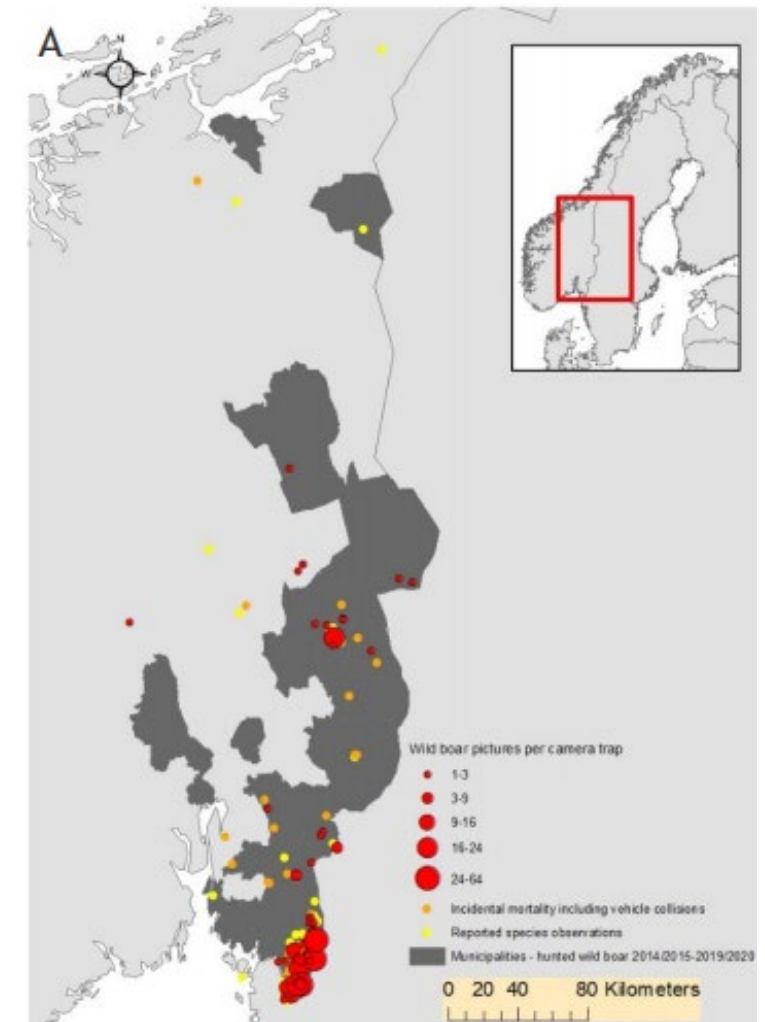
Actinobacillus pleuropneumoniae (64% seropositive)
Yersinia spp. (53% seropositive)
Hepatitt E virus (1.1% seropositive)

Påvist:

- *Salmonella* spp. i omtrent 3.5% av undersøkte prøver (men ikke *S. Choleraesuis*)

Antibiotikaresistens (*E. coli* og *Campylobacter* spp.)

- Lav forekomst, men påvist multiresistente isolater, og isolater med ESBL fenotype

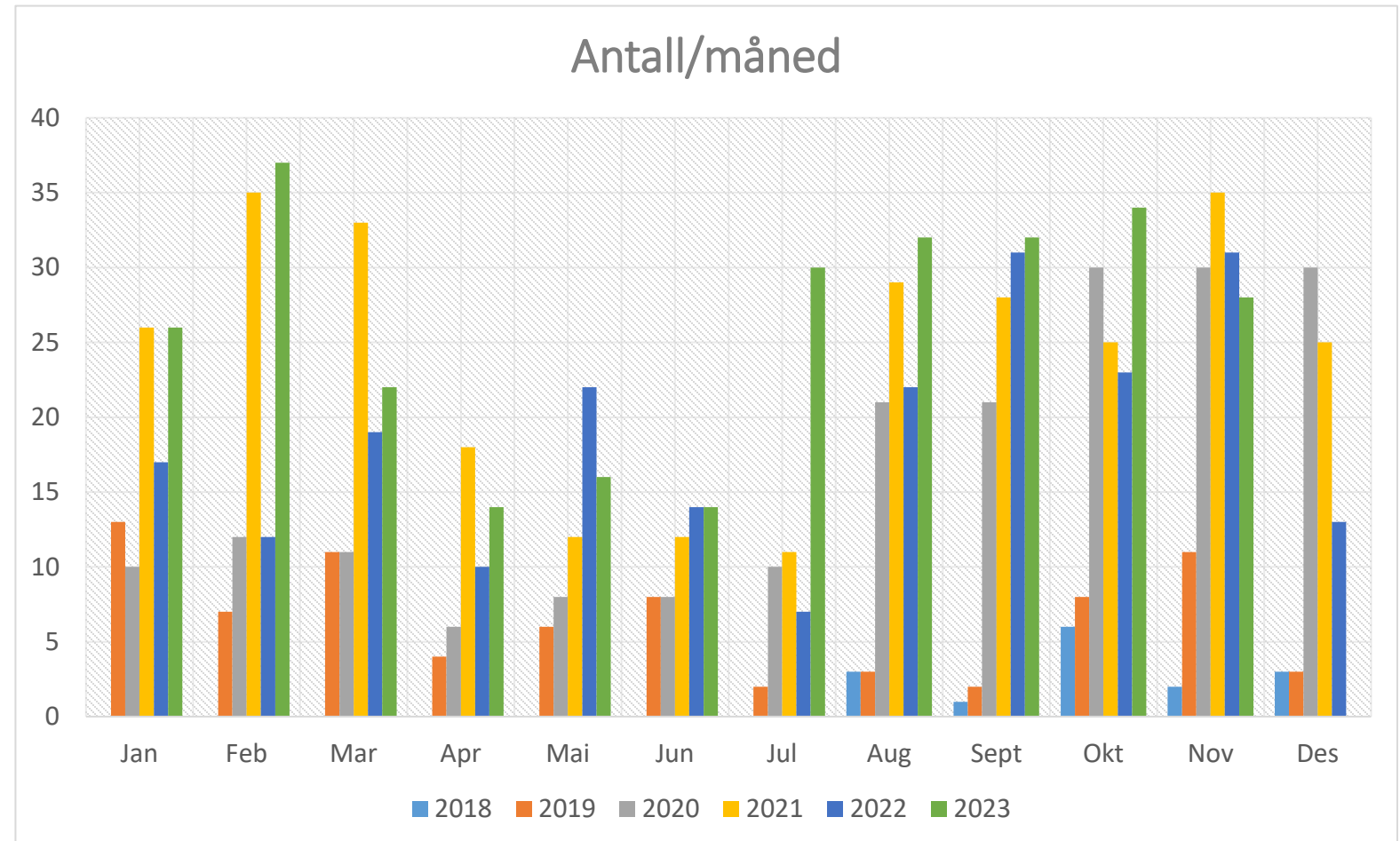
OK villsvin 2020 rapporten, kart ved NINA

Villsvinhelseovervåkning etter 2018

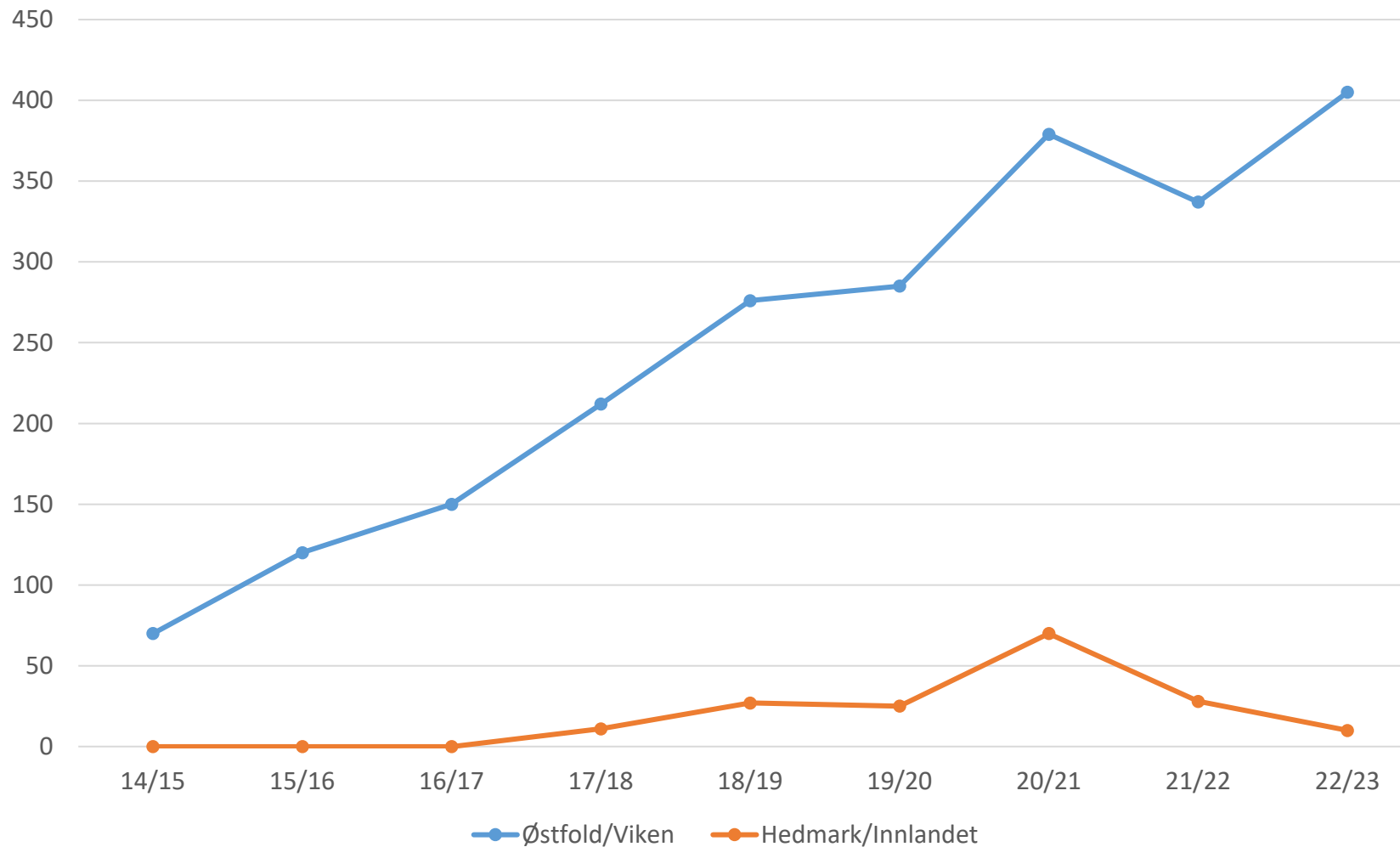
- 2018: 15
- 2019: 79
- 2020: 200
- 2021: 293
- 2022: 221
- 2023: 286*
- **Sum: 1094***

* per 08.11.23

Rapporterte villsvinn felt under jakt

*Faglig ambisiøs, fremtidsrettet og
samspillende - for Én helse!*

Veterinærinstituttet
—— *Norwegian Veterinary Institute*

www.vetinst.no

Bestandsovervåkning

Inger Maren Riverud

Forsker - Norsk institutt for naturforskning

VILLSVINPROSJEKTET

NORSKOG

**NORGES
BONDELAG**

**UTMARKS
FORVALTNINGEN**

Villsvin

Bestandsovervåking, GPS-merking og genetikk

Lillestrøm, 9. november 2023
Inger Maren Rivrud

Hvorfor villsvinforskning?

RAPPORT

M-1506 | 2019

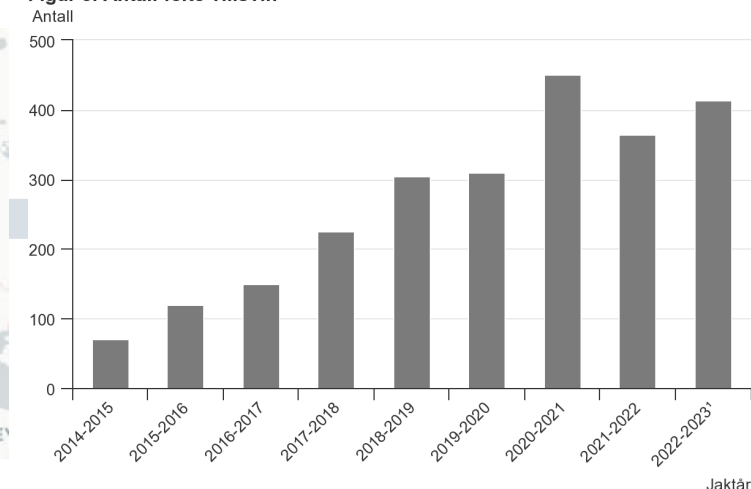
Handlingsplan mot villsvin 2020 - 2024

Handlingsplanen mot villsvin er utarbeidet av Miljødirektoratet og Mattilsynet etter oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet og Klima- og miljødepartementet. Målsettingen i planen er færrest mulig villsvin på et minst mulig område. De tiltak som foreslås i handlingsplanen forventes å bidra til at denne målsettingen nås.

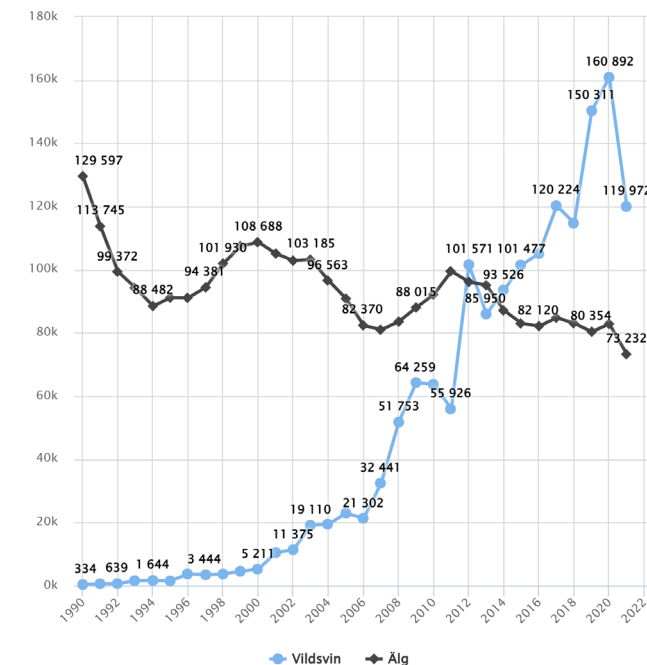
Kilde: sva.se

Figur 3. Antall felte villsvin

Kilde: Småvilt og rådyrjakt, Statistisk sentralbyrå.

Avskjutting: Avskjutting vildsvin och älg nasjonellt 1990–2022

Hvorfor villsvinforskning?

Kunnskap for evidensbasert forvaltning – uansett forvaltningsmål

Fra handlingsplanen:

De viktigste forutsetningene for en vellykket gjennomføring er å få oversikt over villsvinbestanden og utbredelsen, redusere denne gjennom godt grunneiersamarbeid, og å få på plass tiltak for tidlig oppdagelse av smitte og hindre eventuell smitte til tamsvinpopulasjonen.

Målrettede tiltak

Vurdere måloppnåelse

Beredskap mot afrikansk svinepest

Villsvin i NINA

Pågående:
Overvåking og
bestandsestimering

«On hold»:
Slektskap og genetikk
Vandringer og adferd
Diett

2101

NINA Rapport

Bestandsovervåking av villsvin

Status og forslag til overvåkingsmetodikk

John Odden, Neri H. Thorsen, Christer M. Rolandsen, Inger Maren Rivrud, Jonas Kindberg og Jørgen Rosvold

2293

NINA Rapport

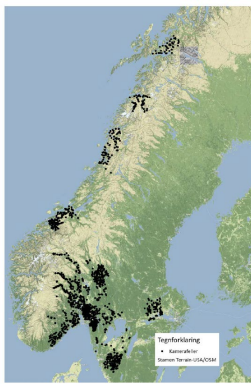
Bestandsovervåking av villsvin

Status 2022

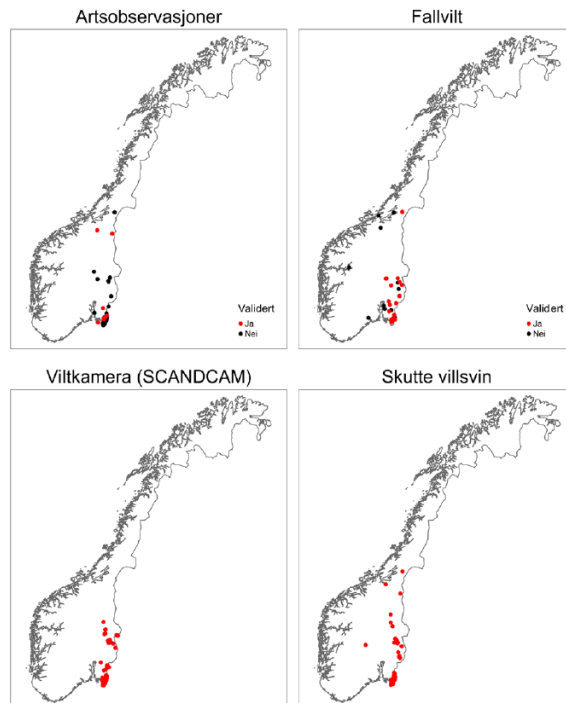
John Odden, Neri H. Thorsen, Sunniva Bahlk, Christer M. Rolandsen, Inger Maren Rivrud og Jørgen Rosvold

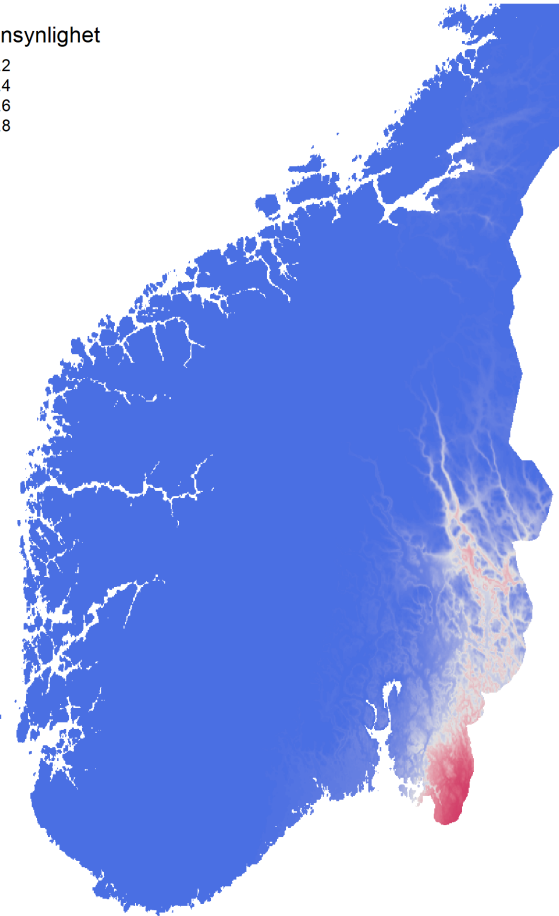
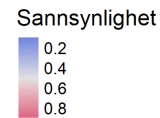
Overvåking og modellering av utbredelse

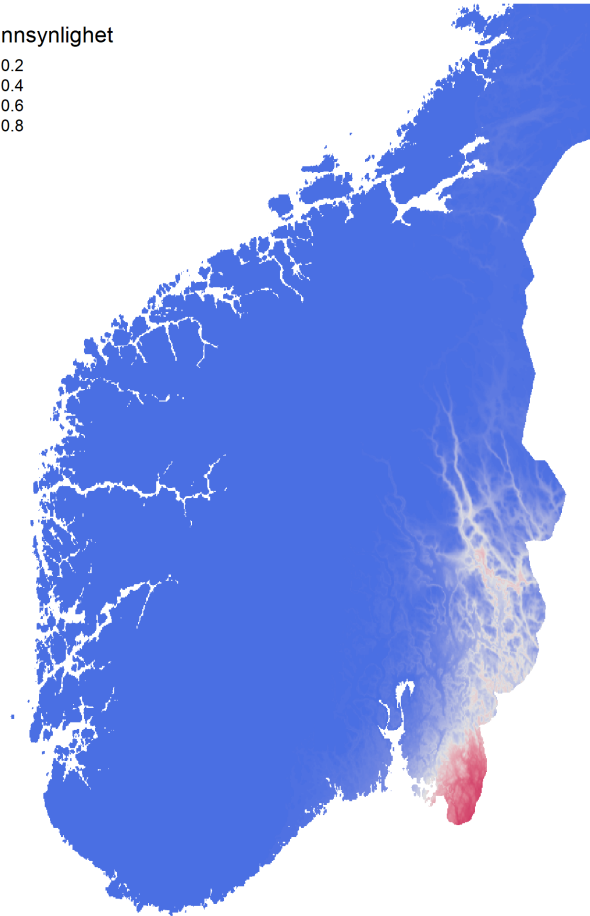
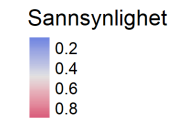
Oversikt over utbredelsen, smitterisiko tamsvin, og kan måle effekten av tiltak mellom år

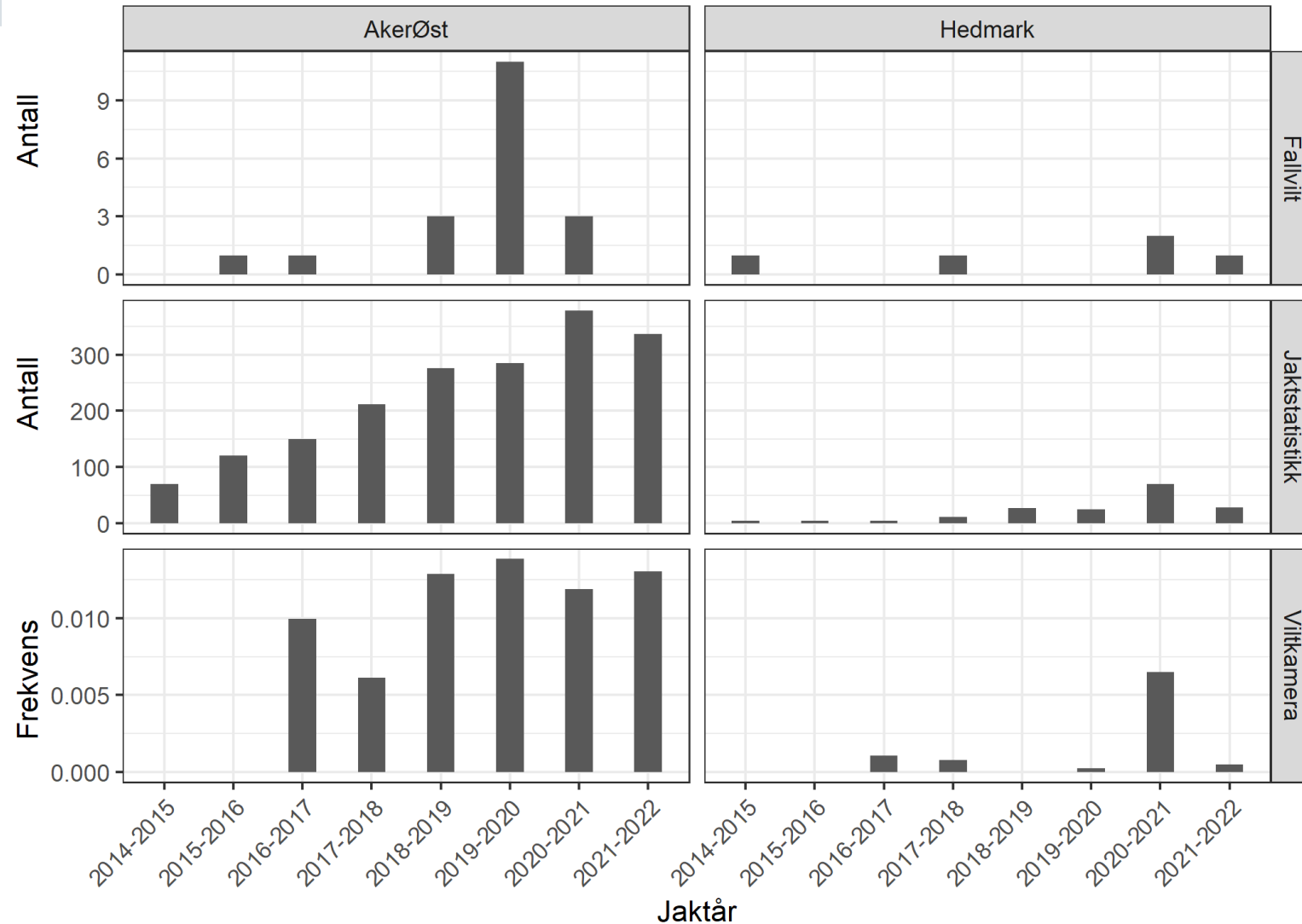
Utbredelseskart fra 2022

Utbredelseskart fra 2023

Jaktstatistikk og viltkamera

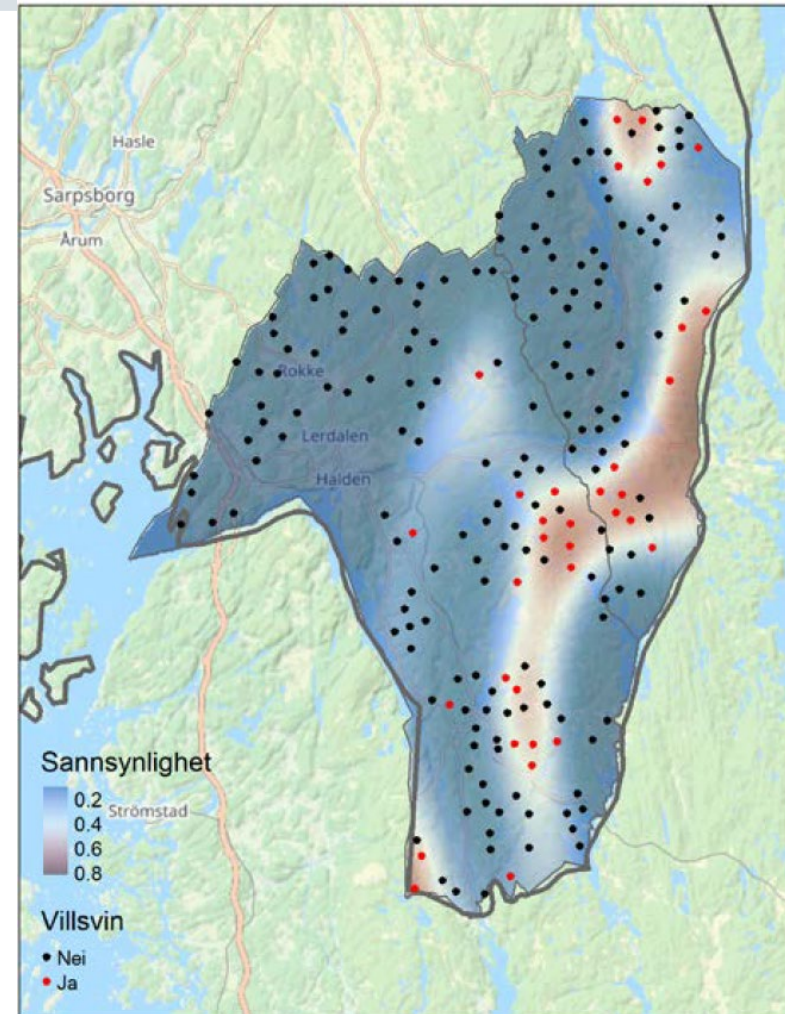
Tetthet av villsvin

Intensivt overvåkingsområde i
Halden og Aremark

32 av 213 viltkamera med
observasjoner av villsvin

Totalt 409 individuelle passeringer
av villsvin

0,72 individer/km² for
perioden 01.06.20-31.05.21.
Tilsvare ca 693 individer.

GPS-merking av villsvin

Pilotprosjekt høst 2022-vinter
2023, finansiert av Viken
fylkeskommune

Halden-Aremark

Stor takk til grunneiere, jegere
og samarbeidspartnere!

Fangst - oppsett

Fangst

Resultater pilot

Første dyr merket 10. februar 2023

Totalt 5 dyr merket fra februar til april

3 galter, 2 suger

Leveområder (km²)

11. februar – 26. oktober 2023

ID	Dager	Utvidet område	Kjerneområde
VS-001	129	59.7	16.3
VS-002	215	53.8	7.7
VS-003	83	43.1	11.8
VS-004	209	39.6	10.8
VS-005	158	165.6	33.6

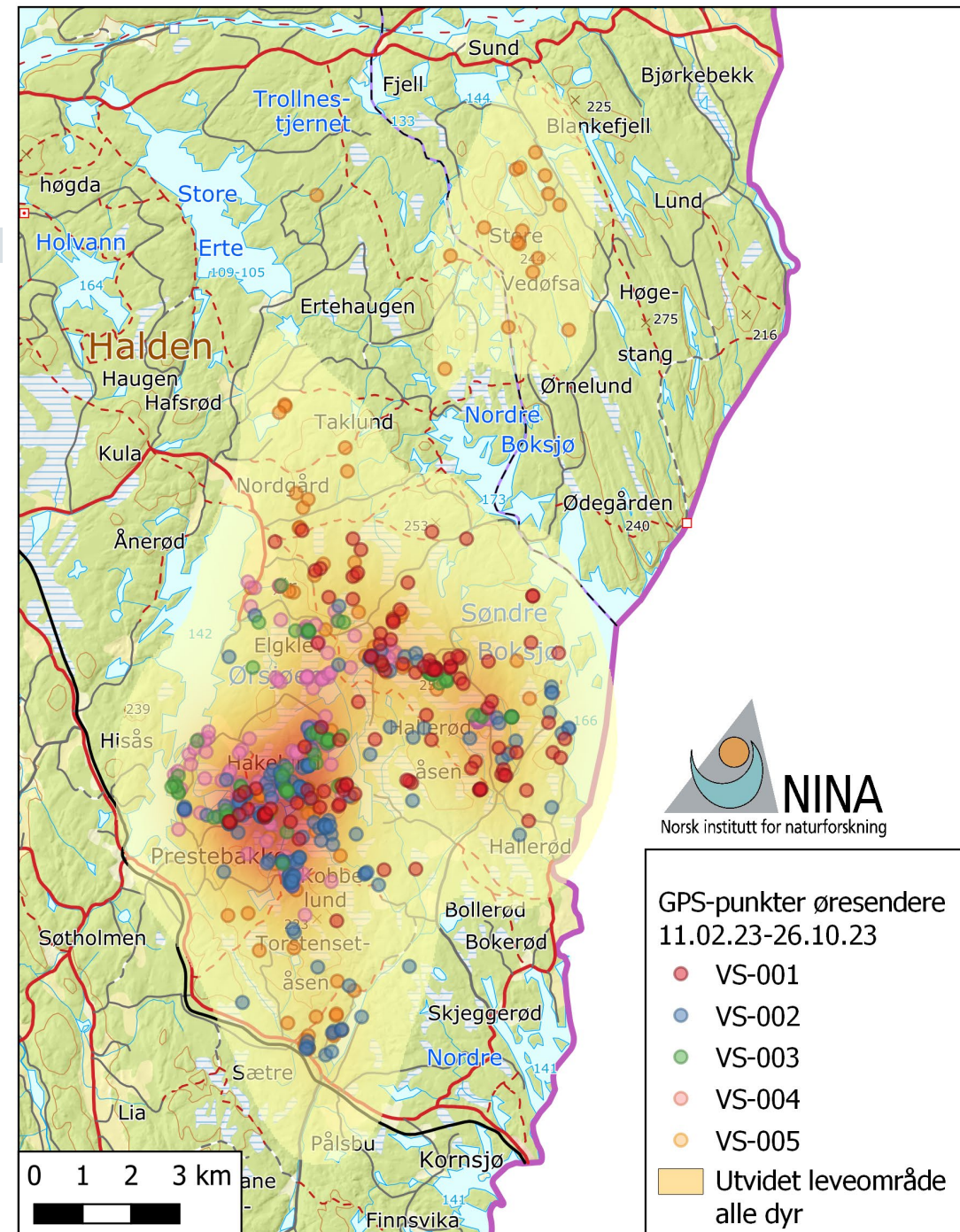
Hvor store leveområder bruker villsvin i områder med ulik tetthet, topografi, habitater og klima?

Spredningsmønstre?

Hvor er korridorer og barrierer?

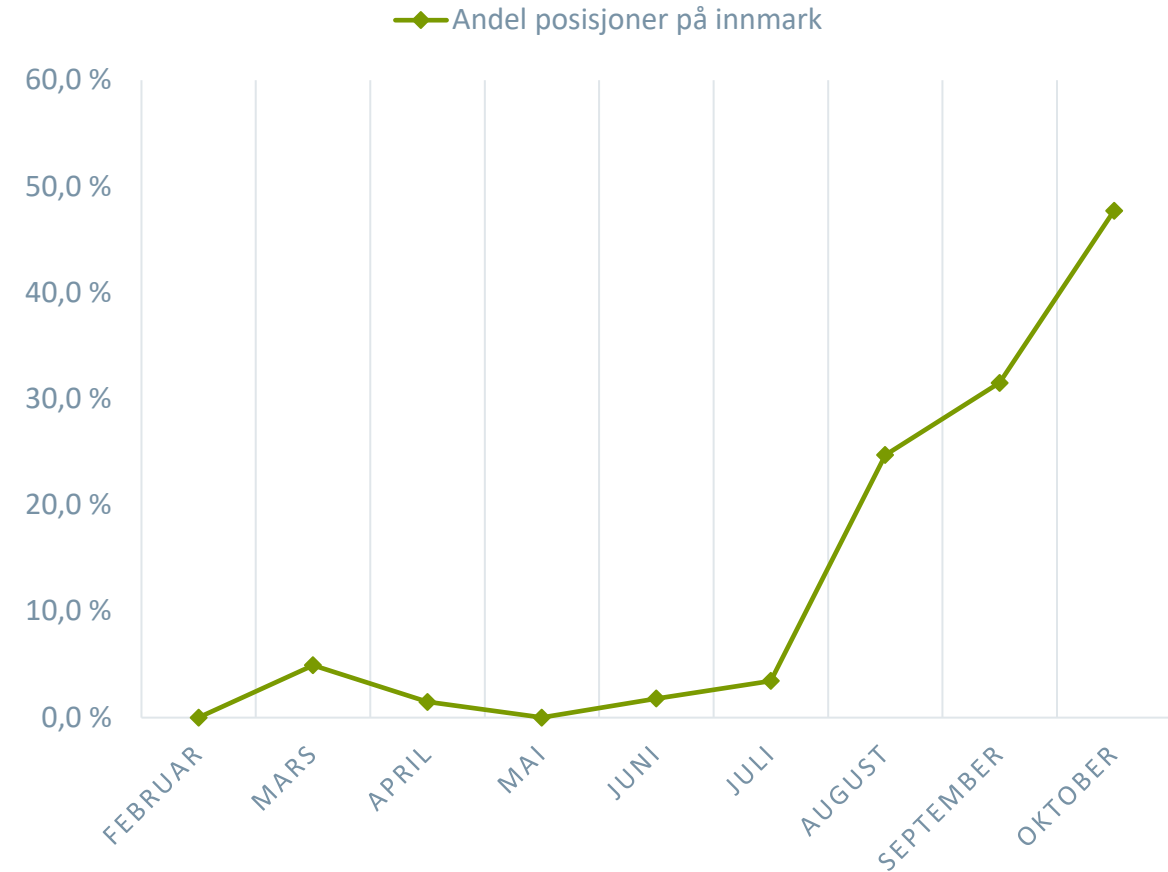
Innmarksbruk?

Nærhet til svinebesetninger?

Innmarksbruk gjennom året

Økende bruk av innmark
sensommer - høst

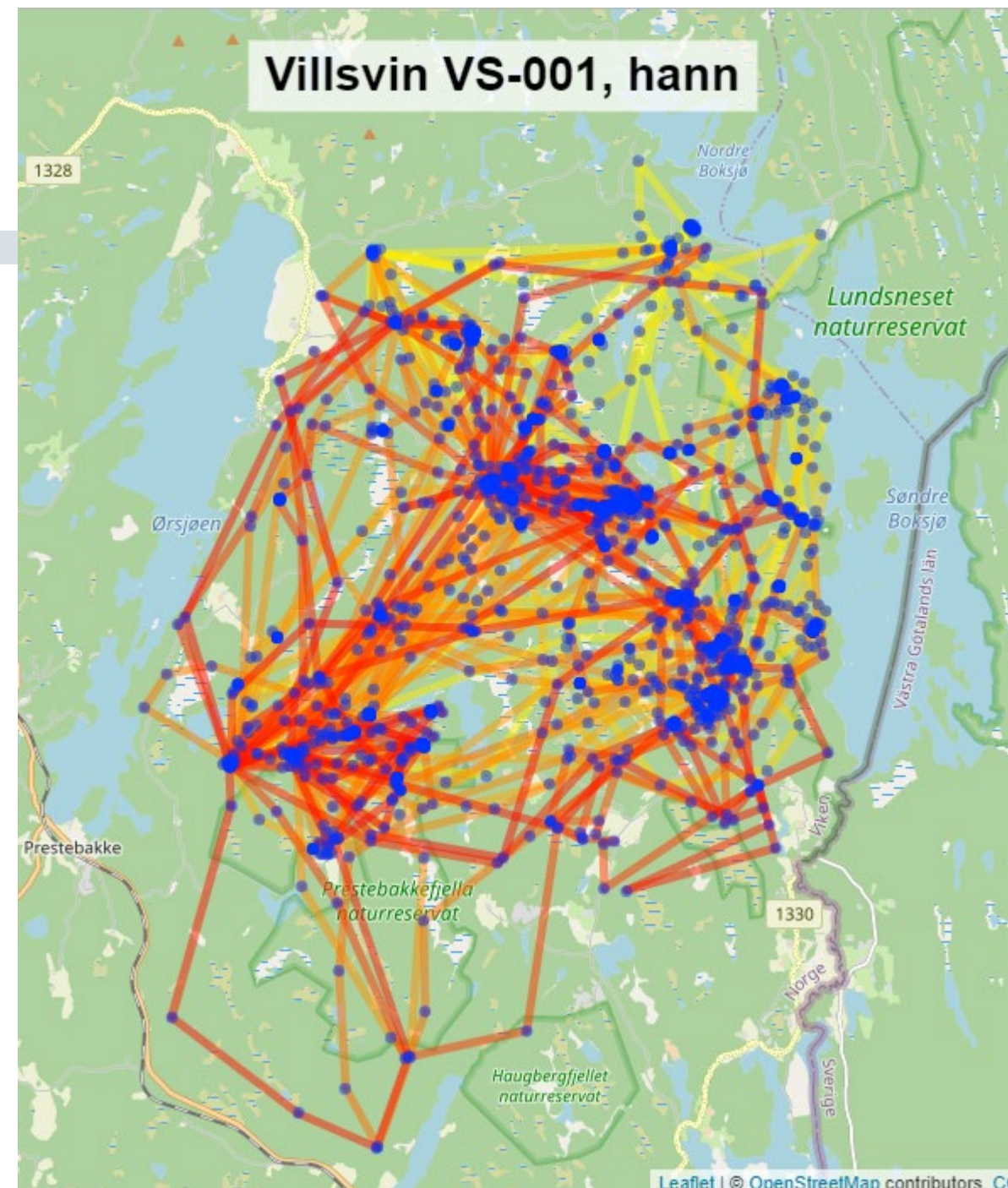

Aktivitet

Beveget seg 0.87 - 15.1 km pr dag i luftlinje

Gjennomsnittlig 6.3 km

Hvor langt kan man forvente at et smittet villsvin beveger seg?

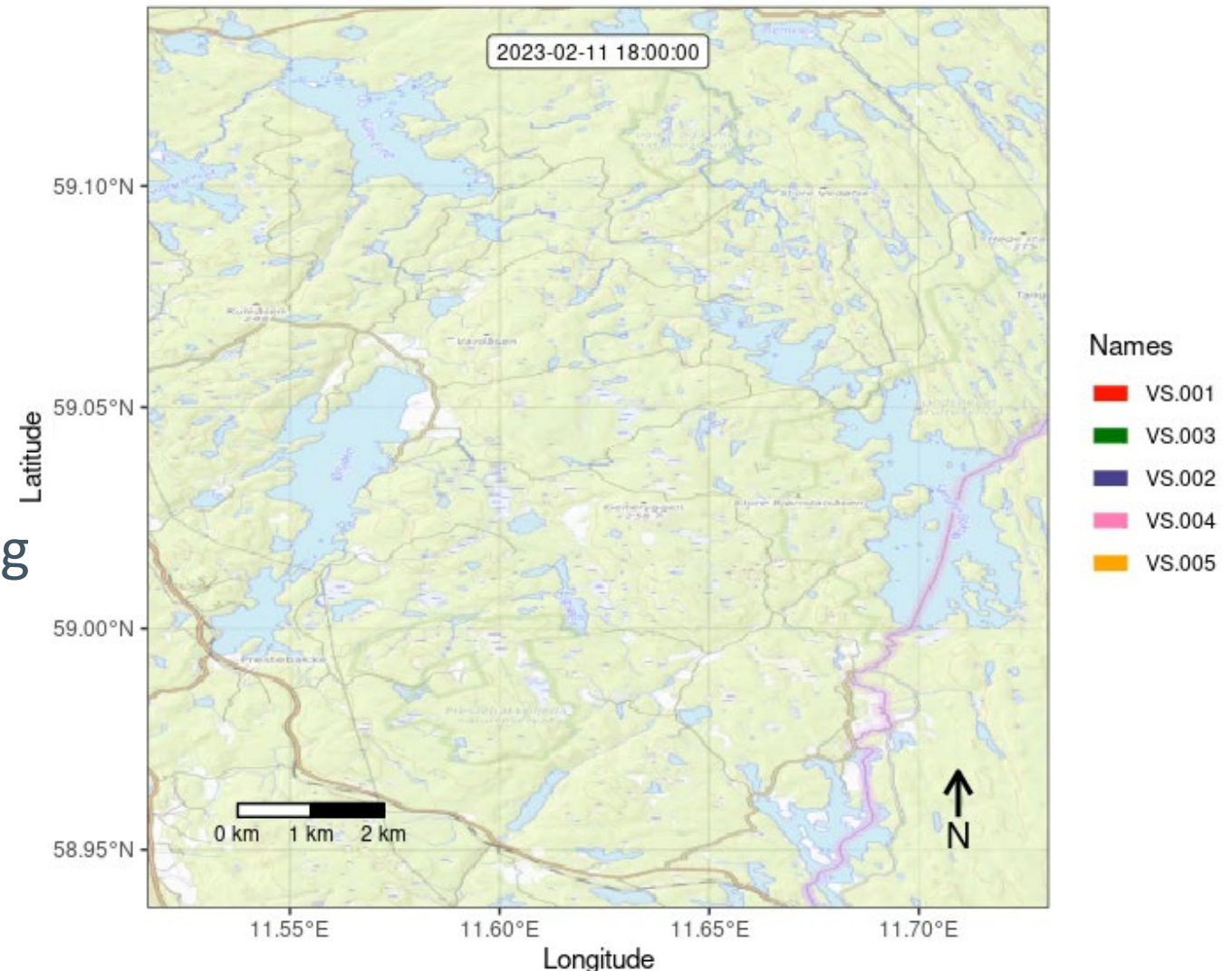
Demografiske data og vitale rater

Data på overlevelse: 4 av 5 skutt pr november 2023

Dokumentert reproduksjon fra bevegelsesmønster

Viktige data for bestandsmodellering

Flere dyr = mer styrke

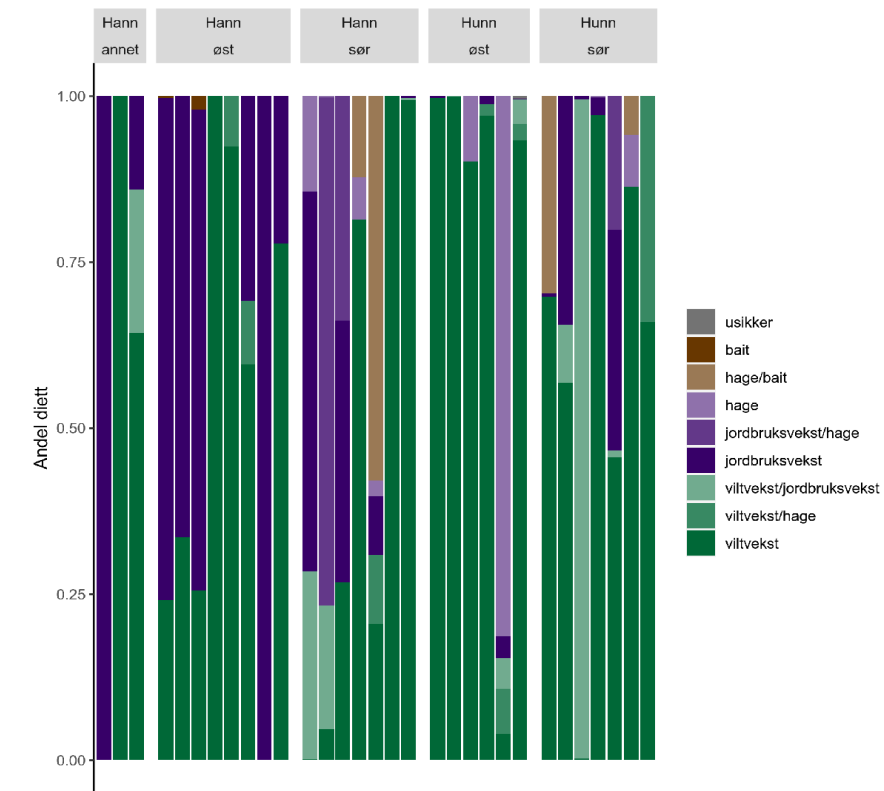

Diett, slektskap og genetikk

Viktig for overvåking, spredning og opphav, og innmarksbruk – risiko for spillover, skader

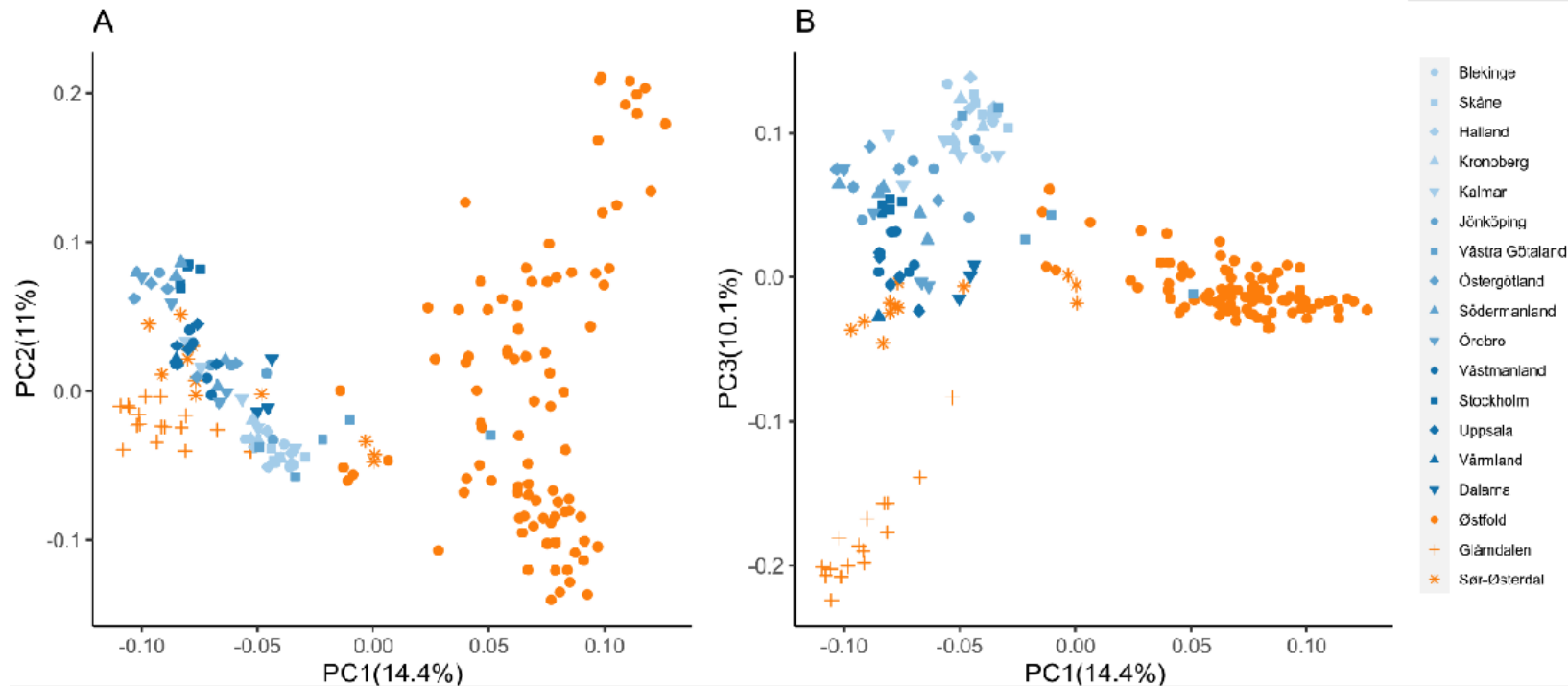
Finansiert av LMD 2020-2021

Prøver fra felte villsvin og fra fallvilt

Slektskap og genetikk

Østfoldbestanden er forskjellig fra den svenske
Glåmdalen og Sør-Østerdal har mer genetisk
likhet til de svenske

Slektskap:

Kan brukes til å identifisere
kildebestander

Flere langvandrere var i slekt med
individer fra Sør-Østerdal

Trenger flere individer for å øke
nytteverdien

Beredskap og tiltak mot afrikansk svinepest

Ca 300 000 villsvin i Sverige

Sykdommen reiser raskt vha mennesker

Kunnskap om utbredelse og risiko for smitte til tamsvin

Lokal kunnskap er viktig for målrettet bekjempelse

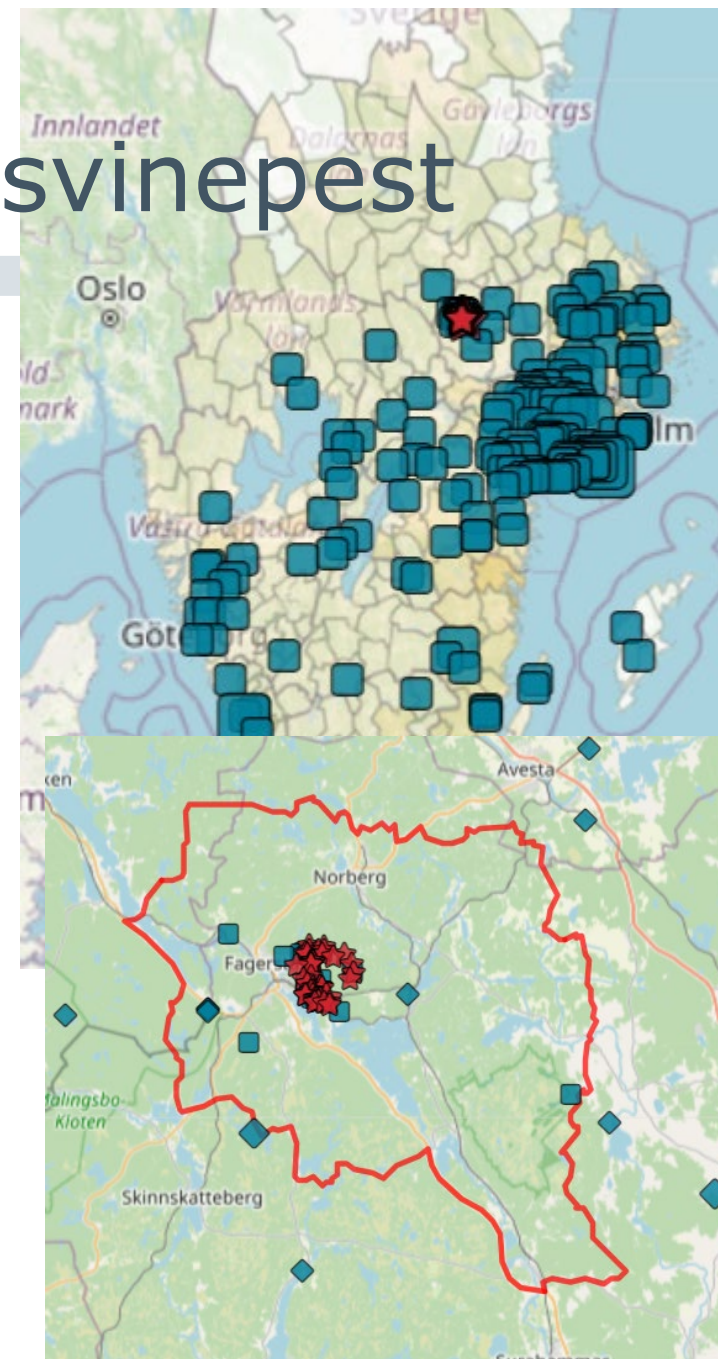
God avveining mellom en sone **stor nok** for å fange opp smittede dyr, og å **begrense sterke restriksjoner** for fritid og næring, samt **ressurshensyn**

Hur har storleken på den smittade zonen fastställts?

Zonens utbredning fastställs baserat på sammanvägning av en rad faktorer. Viktiga faktorer som vägs in är vildsvinspopulationens storlek och täthet i området samt kunskap om hur och var vildsvinen rör sig det aktuella området. Utifrån denna kunskap dras gränserna med hänsyn taget till geografi och administrativa gränser.

Underlaget tas fram av den nationella expertgruppen för afrikansk svinpest som består av experter med kunskap om smittämnet och egenskaper hos sjukdomen, vildsvin, vildsvinsekologi och jakt tillsammans med personer med lokal kännedom inom dessa områden.

Källa: Statens veterinärmedicinska anstalt

Lunsj

11:45 – 12:40

VILLSVINPROSJEKTET

NORSKOG

NORGES
BONDELAG

UTMARKS
FORVALTNINGEN